

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 6—Vol. LVIII.

Friday, 12th February, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

HEARTBREAK TRUDGE FROM SCHOOL TO SCHOOL

Death of Gandhian Economist

(“Indian Opinion” India Service)
NEW DELHI—Dr. J. C. Kumarappa, the noted Gandhian economist, died at the General Hospital in Madras on January 30 after a heart attack. He was 69. Dr. Kumarappa had been ailing for more than two years. He was admitted to the General Hospital in November, 1957 and had been under treatment then. He suffered a paralytic stroke on January 26 which affected his left side.

(From Our Own Correspondent)

HEARTBREAK WEEK—that is what the present week has been for hundreds of Indian children and parents as they trudged from school to school in the desperate hope that there might be room for their children who, having passed Standard Six were keen and anxious to go on with their studies. Unfortunately, for them there was no room. In the first school week they hoped that there would be room. During the present week this hope has given way to despair and as the week closes it is clear that many hundreds will have to go without the high-schooling which they so ardently desire.

INEPT HANDLING OF SCHOOL ADMISSIONS

THE whole question of admission to high-schools over the past fortnight has been handled ineptly, inadequately, incompetently and with a gross disregard for the feelings of Indian parents and children. This is the considered view of many people who have seen the manner in which Indian children, girls and boys, have been made to scurry from school to school in search of admission in vain, plenty of it, and shine, very much of it.

An unsatisfactory and inadequate system of admission was drawn up on the results of the

standard six examination. Pupils writing this examination were asked to indicate the high school which they would like to go to if they passed. They did so. Some listed two schools, some more but in the end result there was complete chaos.

The Natal Education Department drew up a list of children who had passed, arranging the names in order of merit. On the day school opened the successful candidates went to the school of their first choice.

Large numbers of these were not at the top of the list—they did not know whether they would be admitted or not. Some were told to go to another school. Others simply went around from school to school hoping.

If these children had been white in colour many officials would have had to sit up and take notice but since they are black, Indian children can be thrown around with impunity.

Perhaps the heads of the Indian community, with the co-operation and advice of heads of Indian secondary schools and the Natal Indian Teachers' Society can devise a more equitable system for admissions and hand it over to the Natal Education Department for its use next year.

The irony of the situation is that they have, by virtue of the educational requirements of the Natal Provincial Administration, qualified for admission into secondary schools and yet they cannot be admitted.

The Education Department prepares a list of children in order of merit and principals of

All scholars who have been refused a place at the Indian High Schools are kindly requested to call at the Congress office immediately and hand in their names and addresses. Parents whose sons and daughters have been refused admission are requested to get in touch with the Congress Office.

Government schools in Durban have to follow this list but in the case of the aided high-schools this list can be, and has been, bypassed. Out of this has arisen much resentment and the situation does not augur well for the future of the united-ness of the community.

RADIO GHANA

Construction of four new radio transmitters has begun in Ghana. They will broadcast programmes to foreign countries in five languages—Arabic, English, French, German and Swahili.—UNESCO.

High School Admissions

Growing Resentment

(By Our Own Correspondent)

THERE has been much heart-burning and resentment over manner in which some sections of the Indian community obtained a double advantage when it came to the admission of children to the high schools during the past fortnight.

All children had the right of admission to the Government high schools on the grounds of their position on the merit list but some children who had the sectional language qualification got admission into the aided high schools although they were right at the bottom of the list.

These children, therefore, enjoyed a double benefit: if they were at the top of the merit list they got into the government high schools, if they were at the bottom of the list, they got into their own sectional high schools.

Against this many children who were fairly high up in the merit list could not get admission into high schools because the government schools were full.

There is growing resentment over this for it seems that if a section of the community can find half the cost of a school building, a high school building, then the Government will pay the other half out of common public funds to enable that section to provide high school education for its children to the exclusion of others.

NASSER TO VISIT INDIA

(Indian Opinion' India Service)

PRESIDENT NASSER of the United Arab Republic is likely to commence a 12 day visit to India on March 29.

President Nasser has expressed a desire to study the Indian Constitution, planning techniques, rural industries, co-operatives and multi-purpose hydro-electric projects during his tour.

The Indian Ambassador in Cairo, Mr R K Nehru, is preparing the President's tour programme.

Congo To Be Set Free On June 30

(“Indian Opinion” Service)

BRUSSELS—The independence of Belgian Congo will be proclaimed on June 30. This has been agreed to at a conference of Belgian and Congolese leaders. Addressing the Conference, Mr. Patrick Lumumba said that his own release from gaol would only have meaning if all other political prisoners were also released.

He said: “There are today thousands of prisoners and many trials are going on in the Congo. This is not known to the Belgian people.”

Indian Opinion

FRIDAY, 12TH FEBRUARY, 1960

Robbery—Naked And Unshamed

ELSEWHERE in this journal we publish an account of the manner in which "Western Christian Civilisation" has gone into action in this country. Indians are being callously kicked out of their homes—homes which they have occupied, in some cases, almost nigh on a century, and in others for two and three generations. All this is being done under the provisions of the Group Areas Act. And such is the quality and the quantity of suffering this will generate that European newspapers which once vigorously supported the Pegging Act, the precursor of the Areas Act, are pleading for relief for the Indian people.

The Government, however, is ploughing forward willy-nilly regardless of the suffering of the Indian people and cares naught of public opinion. Cato Manor has been confirmed as a White area and while the Municipality of Durban is to be credited for the efforts it has made over the issue to have some portion of it to be reserved for Indians the Durban City Council is really the villain of the piece. Indian leaders recall quite clearly the part that the City Council of Durban played in the matter of "penetration" into European areas by Indians in the years immediately before the last World War and during the war years.

It was a deputation from Durban, headed by the then mayor of the city which proceeded post-haste to Cape Town and bludgeoned General Smuts into promulgating the Pegging Act in spite of the fact that the First Broome Commission had cleared the Indians of South Africa of the charge of "penetrating" into European areas. At least it would be a matter of honesty if this fact were known as the efforts of the City Council in trying to help the Indians over Cato Manor are really apologies for what it has done in the past. So much then for the part played by the Durban City Council in the present situation.

For the Indians the position is one of despair. Not only is there despoliation and dispossession of their property but there is also a desolation of the spirit for them and a corrosion of the soul. White South Africa proclaims that it is Christian in its bearings and then goes on to use the jackboot in the best storm trooper style, Macmillan or no Macmillan, Commonwealth or no Commonwealth, decency or no decency.

The Indian people do not have much in this country. Of land they have even less and of this less they are now being steadily deprived. On other fronts, too, the Indian is being harassed and persecuted. There is not enough room in primary and high schools for his children. The avenues of employment, too, are most of them closed to him. His movement is restricted. He is shut up in Natal. Yet he seems to survive and to survive to such extent that the Province of Natal must needs borrow his car to take the British Prime Minister around Durban. But the time will come when the Indian will have to do something to protect himself. It is to this something that the country is driving him.

* The Ethics Of * Passive Resistance

(PRIZE WINNING ESSAY—1908)

(FOURTH INSTALMENT)

By M. S. MAURICE

EDITOR'S NOTE: In January 1908 when the Indians in the Transvaal were employing "passive resistance" against the law which required every Indian in the Colony to register and carry a permit authorising him to reside in the Transvaal the *Indian Opinion* organised an essay on "The Ethics of Passive Resistance." It must be remembered that the deliberate defiance of unacceptable laws was being used for the first time as a political weapon under the direction of Gandhi. Four essays were received and judged by Rev. J. J. Doke, Minister of the Central Baptist Church. The first prize was awarded to M. S. Maurice, "Bon Espoir," Molteno Road, Claremont, Cape Town. "Mr Maurice," said the notice announcing the award "is an Indian gentleman." We reproduce below the fourth instalment of the essay. The third instalment appeared in our last week's issue.

UPWARDS of four centuries before the advent of Christ, Socrates, of Greece, was reputed to be the wisest moralist of his age. His unflinching integrity made him many enemies. The State, or rather those in power in the State, accused him of corrupting the Athenian youth and of despising the national gods. He was indicted in a regular manner. His chief offence consisted in his heeding the divine voice or inward monitor, which people in those times did not comprehend as clearly as he did. He declared that his *daemon* rebuked him for misconduct, and commended him for every good word and work. He was in advance of his times. And for his originality, integrity and wisdom he was condemned to death. When one of his disciples exclaimed "How shameful to condemn a man so innocent," Socrates asked if his friends would think it less shameful if he were guilty. Here was a man who, abandoning all speculations as regards the material world, fearlessly taught "that the proper study of mankind was man," was derided, reviled and then condemned to undergo the extreme penalty of the law. The law of conscience was accounted nothing in those days as it is still considered of little account in reference to human laws and administrative enactments, under our present forms of civilised government. The Delphic Oracle pronounced Socrates the wisest of men. To this he made a characteristic declaration: "Whereas other men thought they knew something, he alone had attained to this element of true knowledge, he knew that he knew nothing."

Passive resistance is emphatic-

ally submission to physical force under protest. "Resist not evil" said Jesus of Nazareth, and Socrates, by drinking the poison, refrained from resisting what he had adjudged in his own mind as evil. How far this consorts with the philosophy of Plato, another brilliant heathen sage, will be apparent from the following prophetic picture of the Man of Sorrows whom the Western world has defied.

"A man perfectly good, virtuous and just; not one who wishes to appear so before his fellows, but one who is really and sincerely so. We strip him of his good name... deprive him of everything except his intrinsic goodness. Without doing wrong, we will suppose him to be accounted an evil doer, that his virtue may be tried so as by fire. Neither infamy nor ill usage, neither poverty nor distress, neither the malignity of persecution nor the pain of cruel torture, can make him swerve from the path of duty. Death stares him in the face, but he remains unshaken; branded as a sinner, he is still a saint. To complete the picture, we will suppose this godly man to be beaten with whips, scourged with whips, put to the torture, laden with chains, nailed to a cross, numbered with transgressors, and yet without sin."

Plato wrote thus, three centuries before the advent of Christ. His further definition of a modern passive resister is almost inspired: "A bad man is wretched amidst every earthly advantage; a good man—troubled on every side, yet not distressed; perplexed, but not in despair; persecuted, but not forsaken; cast down, but not destroyed."

(To be concluded)

REACTIONS TO MR. MACMILLAN'S ADDRESS TO PARLIAMENT

"MANCHESTER GUARDIAN" CALLS S.A. 'A SLAVE-OWNING DEMOCRACY'

(From Our Special Correspondent)

LONDON—The South African Parliament which the British Prime Minister, Mr Harold Macmillan addressed on February 3rd last is described by the liberal "Manchester Guardian" as "a group of men who, with honourable exceptions, have planned and executed a barbarous attack on the rights of others of their kind. Their policy of baaskap apartheid has torn people from their homes, sent men into virtual slave-labour on the farms, set one group of non-Whites against another, and recently set African against African by enforced tribal divisions within the townships. The pass laws have created for the Whites what is in effect a slave owning democracy; for the non-Whites in the towns a hard, purposeless and immoral life.

The paper goes on to list the following facts against which "Mr. Macmillan's speech must be judged:"

■ "In law these men have legislated inferior status and punitive control of movement and occupation for their non-White fellow-countrymen

■ "In Parliament they have taken away the feeble and vicarious voice that the non-Whites were once allowed in the government of the country.

■ "In industry they have erected arbitrary obstacles to prevent non-Whites from using their talents fully.

■ "In education they have declared non-Whites unfit to share premises with Whites."

Writing under the heading "Inadequate" on the day after Mr. Macmillan addressed the South African Parliament "The Guardian" commented:

"As a chiding it (the speech) might have been appropriate in the Federation which at least occasionally tries to live up to its stated policy of partnership: for the Union, committed to the permanent identification of Whites with haves and others with have-nots, it was an inadequate indictment. If a British Prime Minister had spoken the beliefs of the people of Britain about South Africa it would not have been possible for his listeners to applaud at the end. Mr Macmillan, of course, said a number of useful things: British policies "will sometimes make difficulties for you," "whether we like it or not this birth of African national consciousness is a political fact .. our national policies must take

'account of it,' "We reject the idea of any inherent superiority of one race over another," And the speech was honest in the sense that it in no way contradicted what Mr Macmillan had said elsewhere in Africa, nothing in it would have jarred had he said it in Lagos. But by creating the impression that, racial problems apart, Britain and South Africa were good friends Mr Macmillan has probably left some dangerous illusions. The racial problems are too big to be set apart.

Little To Bind

Members of the Commonwealth have little to bind them together apart from common respect, common institutions, and, perhaps most important, an indefinable sympathy with the main-springs of one another's beliefs and actions. It must, however, be quite obvious to all the mem-

bers now that one of their number is quite out of sympathy with the others. The Nigerian Prime Minister was recently wondering aloud how this institution, which will be enriched by Nigeria's membership later this year, can hold both Africans and those who openly declare Africans to be of inferior race. Perhaps the Commonwealth has tried too little to define what its philosophy is intended to be. If it did it would surely stumble straight away on the anachronism of South Africa's continued membership, and if it ever came to a choice between the young, progressive non-White members and the reactionaries of South Africa, for whom the other members are always having to apologise, there could be no doubt which it should choose. Mr Macmillan skated lightly over this thin ice in his address yesterday. He seemed to imply that because we are both members of the Commonwealth we must necessarily be less forthright in our judgments. That is not so. The Commonwealth heritage, the common approach, can be over emphasised in dealing with South Africa. Mr Macmillan spoke of the immense material progress of South Africa "We in Britain are proud," he said, "of the contribution we have made to this achievement." What achievement? And are we in fact proud?

Black Africa's Debt To Gandhi

(Indian Opinion "Service)

BRUSSELS—Congo's national leader, 34 year-old Mr Patrice Lumumba said that the example of Mahatma Gandhi had served all of Black Africa in its struggle for freedom.

"We have wrought our freedom by applying the principle of non-violent action in our fight against colonialism. This we owe to Mahatma Gandhi," Mr. Lumumba said.

If it were possible Mr Lumumba said, he would like to send a group of young Congolese leaders to India to study her social and political and trade institutions, so that they could draw inspiration from Indian experience.

"Like India, Congo was a colony yesterday," he said, "and like India Congo will be a free country tomorrow. We have lived through the same fate, have known the same frustrations and henceforth will together share the same joys," he added. Mr Lumumba felt "as soon as we are free we should like to exchange diplomatic relations with India, We will count on the material and moral support of our Indian brothers in the economic and political emancipation of our country."

He was flown here to attend the round-table conference on Congo after being released from prison. His both wrists were bandaged for cuts inflicted by handcuffs which the authorities had clamped on him only three days ago. Smilingly he said, "Four days ago I was in chains, handcuffed like a common prisoner. Today I negotiated for my country's freedom."

New India Assurance Co. Ltd.,

India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary, Householders & Houseowners (Comprehensive), Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban

Phone: Durban 25845, 28513, 29844

DO YOU KNOW

That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company,

That NEW INDIA operates in over forty-five countries;

That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;

That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH

NEW INDIA

South Africa's Christian Civilisation Goes Into Action

1. Kicks 26,000 Indians Out Of Cator Manor
2. Kicks 80 Indian Families Out Of Sophiatown
3. Robs Rustenburg Indians Of £780,000

(BY OUR SPECIAL CORRESPONDENT)

SOUTH AFRICA'S much vaunted "Western Christian Civilisation," for the preservation of which the present Nationalist Government and preceding governments of the country have mouthed innumerable words and evolved a political system different from Hitler's Nazism only in name went into action with a vengeance over the past few weeks and placed the following sacrificial offerings on the omnibus of human decency and justice between man and man —

1 26,000 Indians will be driven out of Cato Manor, Durban. These people have lived in this place for generations. They must now make way for Whites, so ordains the Group Areas Board.

2 About eighty Indian families have been driven out of Sophiatown, Johannesburg—from homes in which they have lived for 30-40 years. They have been forced to move because of the Group Areas Act.

3 The Indian population of Rustenburg will be moved from the centre of the town to an isolated area three miles out of town. Most of the people must leave within five years. Others have to go within two years. This will involve the Indian people in a loss of £780,000 annually. The sum total of human misery and desolation of the spirit this will evolve is beyond computation.

CATO MANOR

WRITING on the subject of the dispossession of Indians in Cato Manor the *Natal Daily News* (February 8, 1960) commented:

"Who in Durban wants to have to find £15 million? That is a conservative estimate of the cost of removing Indians from their present homes in Cato Manor—and Durban will have to foot the bill, sometime, somehow. And that is merely one aspect—perhaps not the most important one—of the decision last week by the Group Areas Board not to accept the Durban City Council's appeal to re-zone part of Cato Manor for Indian occupation, but instead to insist that the area must become one for White ownership and, eventually, White occupation.

Unnecessary Uprooting

Slum clearance is one thing, but the unnecessary uprooting of settled people is another, and the one must not be confused with the other. Indians have been permanently settled in the Cato Manor area for generations, in some cases for the best part of a century. Their homes are there, their businesses and livelihood are there, their future is there. Now, by the Group Areas Board decision, they will have to go. But where are these 26,000 people to go? It is easy enough to make such an edict, but edicts cannot be treated or considered in isolation: they must be implemented. Words must give place finally to action. In this case the answer is that there is nowhere for these people to go, no alternative housing is ready for them and none is likely to be built in a short time.

Totally Unreal

The edict is totally unreal. It bears no relevance to the true needs of the Indian people (and they are great enough, without this added impost), it is physically impossible and financially back-breaking, and it ignores two aspects that come down to individual wish: the Indians will be loath to move out and Europeans will not want to move in.

New and good housing as such is to be encouraged and welcomed, but there are thousands of Indians living outside Cato Manor who are in dire need of proper accommodation. To cater for their needs alone is an undertaking in which Durban cannot yet see its financial way and which will require every penny and more. Why add another 26,000 people from Cato Manor to an already almost impossible burden? Why not, instead, encourage and subsidise these people to improve their homes and surroundings? It would cost less both in terms of money and human misery and frustration. If group areas must be imposed, why not confine them to new areas and leave undisturbed those places where people have made their homes and lived for generations?

No Moral Argument

Finally, and most important of all, not one moral argument can be advanced for depriving settled people of their land, their homes, their right to an acknowledged ownership, their environment, in many cases their very livelihood. It is not to be expected that they can fully recreate their lives elsewhere, and it is to be expected that some of them at least

will suffer financial loss and hardship by an enforced move. Nobody has the moral right to bid them to give up human rights to which each person, by virtue of being human, is entitled. Morally, materially and financially the decision is bankrupt. The City Council must make it clear to the Government that it wishes to have no part in an undertaking which cannot be justified on any grounds.

SOPHIATOWN

The Indians in Sophiatown have been forced to move because the Resettlement Board, implementing the Group Areas Act, has refused to renew their monthly permits to stay in Sophiatown at the end of January. The area will eventually be occupied by Europeans.

As soon as the families moved out their belongings, the demoplishers moved in. The dispossessed people must go to Lenasia, about 20 miles away.

And in its trail the action of South Africa's Christian civilisation left the following:

■ One Chinese shopkeeper and his family had their house literally demolished over their heads. The Chinese have not been provided with alternative accommodation.

■ One Indian family of 16 is sheltering in Sophiatown's Hindu Temple.

The family's seven-roomed house has already been let by the Resettlement Board to a Coloured family. Although they have been allocated a hut at the camp in Lenasia, they consider it inadequate for 16 persons and

a large household of furniture.

The huts are 20 feet by 30 feet. There are no inside partitions or ceilings. There is no sewerage, and toilet and other amenities are shared on a communal basis.

Critically Ill

■ One aged, critically ill Indian who needs constant medical supervision, applied to the authorities for an extension permit. But the application was refused.

This week the electricity supply to his home was cut and he has been warned that the water supply will be stopped. Then the demolition plans will proceed.

In addition, he has been told that he has lost the right to a hut in Lenasia.

The man, Mr R. Ponce, objected to moving because there was no telephone near the camp and the nearest doctor was nine miles away.

This family has lived in Sophiatown for 14 years.

■ One family who, because they had failed to sign a Resettlement Board option in time had all their property expropriated and will receive only the ground value of £350.

■ Mrs W. Raja, an elderly widow has been forced to abandon her shop. She has been in Sophiatown for 18 years. There is nothing she can do to earn a livelihood in Lenasia.

RUSTENBURG

Ruin and poverty face the small Indian population of Rustenburg, estimated at 800.

■ The 55 businesses which they have built up over the past 75 years and which have an annual turnover of £780,000 will have to close down, as most of the customers are Europeans who will not travel from the centre of town to do their shopping.

■ Many Indians who own or work in the shops will be unemployed.

■ They will have to abandon the Indian school, which has a municipal valuation of £17,500 but is probably worth £30,000.

■ They will have to abandon their mosque.

HAWKERS AND TRADERS

Gen's wrist watches, 17/6 with 15 jewels 25/6, 17 jewels, waterproof, shockproof 34/6, 21 jewels, waterproof, shockproof, 37/6, 25 jewels, waterproof, shockproof, 41/6, Ladies wrist watches 39/6, 25 jewels 49/6. A. I. Agencies, P.O. Box 3980, Cape Town.

No Catalogues

.....

JOINT COUNCIL'S VIEWS

Housing Cannot Solve Problem Of Cato Manor

THE provision of houses alone cannot solve the many serious moral problems among the African people at Cato Manor, declares a statement issued by the Durban and District Joint Council of Europeans and Bantu. The statement goes on: "Urgent as the problem of housing is, the Joint Council does not believe that houses alone can solve the problems of Cato Manor and its people. As long as Bantu workers do not earn enough to support themselves and their families in decency and comfort; as long as migrant labour and influx control make family life difficult or impossible; as long as children are allowed to roam the streets because their parents are working and there are insufficient creches and schools for them; as long as large concentrations of migrant labourers are housed in close proximity to family housing schemes, so long will the problems remain.

Republic Day Celebrated Colourfully

("Indian Opinion" India Service)

NEW DELHI.—The 10th anniversary of Republic Day was celebrated with gay abandon throughout the country. Over a million people turned out to witness a spectacular parade and a colourful pageant from the saluting base at Vijay Chowk to the Historic Red Fort here.

The President, Dr. Rajendra Prasad, held an "at home" at Rashtrapati Bhavan in the afternoon and there was a fireworks display in the evening. The illuminations at night which turned New Delhi into a wonderland, were the biggest draw of the day.

The festivities began with the President driving in state in his black shining coach along Rajpath. Nearly half a million people occupying the vast area on either side of Rajpath, lustily cheered the President when he alighted from the coach. He was received by the Prime Minister. Then he unfurled the national flag.

The bands played the national anthem, a 31-gun salute boomed. There were three foreign dignitaries present. The Soviet President, Mr. Voroshilov, the Nepalese Prime Minister, Mr. B. P. Koirala, and the Maharajkumar of Sikkim.

Then there was a march past. The President from under a velvet umbrella returned the salute. The highlight of the pageant was an impressive fly-past by 77 jet aircraft led by Canberra bombers.

After the fly past thousands of rubber and paper balloons were released from Rajpath,

IN addition to the provision of housing and the raising of wages, the Joint Council recommends:

1. That the liquor laws as they affect the Bantu community be reviewed, since it is apparent that as they exist at present, they are ineffective in preventing drunkenness, and the attempt to enforce them leads to trouble and ill-feeling between police and Bantu.

2. That more schools and creches be provided where Bantu children can learn habits of decency and self-control.

3. That very greatly extended opportunities for healthy recreation of all types be provided in attractive surroundings for children, young people and adults, so that vice is not the only alternative to boredom.

4. That opportunities for Bantu people to acquire greater skill and occupy better-paid and more responsible positions be increased.

5. That churches and welfare organisations, whether run by Europeans, by Bantu, or by mixed groups, be encouraged to work amongst the Bantu and contribute to their moral, mental and material advancement.

6. That laws and customs such as migrant labour and influx control be modified.

7. That police and all others who have official dealings with Bantu should at all times treat them with that respect which is their due as human beings.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market St. Johannesburg. Phone 33-1654

Pan-Africanists Threaten Boycott

ACCORDING to a report in the *Bantu World* of Johannesburg five big Johannesburg firms have been threatened with a "total boycott" by the Pan-Africanist Congress. Among the reasons for the boycott are the manner in which the Africans are treated.

The *Bantu World* report goes on:

Launching its "status campaign," the P.A.C. warns the firms to pay a minimum wage of £8 3s. 4d to their African workers and to treat all Africans with complete courtesy.

One large firm has made a reply and asked for a PAC representative to call and discuss the warning.

Signed by the national secretary, Mr. Potlako Leballo, the P.A.C. letters are strongly worded, and demand "that the contemptuous manner of addressing Africans as "native" "kaffir," "boy," "girl," "Jane," "John" etc." should be stopped at once.

P.A.C. demands that Africans should be addressed as "Sir," "Madam," "Mr.," "Mrs.," "Miss," "Gentleman," "Lady."

P.A.C. objects to the use of "meaningless, derogatory terms such as Bantu, Non-White, Non-European," and demands that only the term "African" should be used.

According to a P.A.C. official the term "total boycott" means that once a boycott is called, it will never be withdrawn, no matter what concessions are made by a firm.

New Insurance Company

Hopes To Be Staffed By Non-Europeans

THE first Insurance Company in South Africa which will concentrate on short-term Insurance (fire, Motor, Casualty, etc., for non-Europeans, has recently been established in Bloemfontein.

The Company, which will be known as the Centre City Insurance Company Limited, will have its Headquarters in Bloemfontein, and it is intended that the entire staff will consist of non-Europeans. This will include all office staff such as Branch Managers, Clerks, Typists, etc., and all Field Staff.

Considerable interest in this Company has thus far been shown by a great number of non-Europeans and Europeans alike in all parts of the Union and Basutoland. The reason for this is the fact that the Company is eager to accept shares from the non-European population.

Subscription Lists for shares in the Company will open on the 1st March, 1960, and enquiries in regard thereto should be addressed to the Company's Offices in Bloemfontein.

It is also the intention of this Company to establish the first ever Building Society for non-Europeans in South Africa, although this aspect will only receive attention once the Insurance Company is in full operation.

It is the intention also to appoint Provincial Boards of Directors consisting entirely of non-Europeans in all the areas in which the Company will be operating.

Street Collection: Feb. 27

Aryan Home Wants Helpers

THE Aryan Benevolent Home of Durban has been allocated Saturday, February 27 for its annual street collection. On the same day it will also organise a cake sale. For this purpose the Home has been allotted two stands, one at the Post Office and one in Warwick Avenue.

Preparations are afoot to make the street collection and the cake sale as successful as possible for the Home which caters for the needy and destitute of all sections of the Indian community, irrespective of language and religion in an urgent need of funds.

Mrs S. L. Singh is in charge of the fete and cake sale side of the day and she would like every one who is willing to help on that day and even earlier to get in touch with her at her home, 40 Garnet Road, Greyville (telephone 38800). She will welcome European helpers to assist with collection boxes in West Street. There is no limit to the number of helpers required nor to donations in cash and kind that can be made for the cake sale.

REGULATIONS FOR ADMISSION TO ZULU COLLEGE

LATEST IN THE USA SARI SHIRTS FOR MEN

THE following regulations concerning the admission to, control at and discharge of students from the tribal University College of Zululand have been published by the Government and should, writes a special correspondent of the *Indian Opinion*, form a fair idea of what Indian students may expect when the "Coolie College" is established next year. The regulations are —

- 1 Every student shall pay such fees as are determined by the Minister from time to time.
 - 2 Every student shall complete and sign a registration form, binding himself to observe all the rules and regulations of the University College.
 - 3 Every intending student shall submit, together with his application for admission, testimonials of good conduct to the satisfaction of the College authorities.
 - 4 Students shall be present at the beginning of each semester for the opening of the University College.
 - 5 Admission of a student to the institution may be refused.
 - 6 Every new student shall produce to the Registrar the Matriculation Certificate, Exemption from Matriculation Certificate or any other certificate which serves as an entrance requirement for a particular course before the 30th of May of the year in which such student is admitted in respect of that course for the first time.
 - 7 On arrival or as soon as possible thereafter a student shall report to the Registrar. No person may, without the permission of the Registrar, attend lectures before being registered or make use of a hostel or dining-hall or without having accommodation allocated to or approved for him.
 - 8 All students shall attend lectures regularly and carry out the prescribed work in the laboratories. Students requiring leave of absence shall apply therefor to the lecturer concerned in advance.
 - 9 All students shall, on admission, furnish a medical certificate acceptable to the Registrar.
- ### Measures For Control
- 10 Students may not leave the College precincts without permission from the Hostel Superintendent or a representative duly authorised by the Rector.
 - 11 Without the approval of the Rector or his authorised representative no student may move outside his hostel unit after 11 p.m.
 - 12 Except with the written permission of the Rector or his duly authorised representative no student may spend a night

their hostels after 7 p.m.

25. Men students may not visit women students in their rooms and may not enter the hostels for women students without permission from the matron.

26. Women students may not enter the hostels for men.

27. The matron of a hostel may, with the approval of the Hostel Superintendent, make rules for domestic matters. Such rules shall be in writing and shall be placed on the notice-board after they have been approved and signed by the Registrar.

Discharge

28. The Rector may, after consultation with the Advisory Senate and the Senate, suspend or discharge a student who, in the opinion of the Rector, infringes these regulations or any particular regulation or is guilty of misconduct and any such action shall be reported by the Rector to the Council as soon as possible thereafter.

29. In case of serious irregularity which in the opinion of the Rector justifies immediate action he may, in his discretion, take action and shall as soon as possible thereafter report to the Council.

Motor Vehicles

19. The possession of motor vehicles by students on the College grounds is subject to approval by the Rector on the recommendation of the Hostel Superintendent.

20. Damage to College property is recoverable from the student or students concerned.

21. Students must leave the College for the duration of the July vacation and for the duration of the vacation at the end of the academic year. Students may be permitted to remain in the college hostels during the short vacations on payment of such fees as may be demanded.

22. No collection lists may be circulated in the precincts of the College without the permission from the Rector.

23. Students are subject to any special rules pertaining to particular portions of the grounds and buildings of the University College. Dining hall rules and hostel rules shall be strictly observed.

24. Except for the provisions in regulation 27 women students may not, except with the permission of the matron, leave

NEW DELHI — Indian women have inspired a new men's fashion in the US. The result: A sari shirt.

The fashion, which has taken roots in Southern resorts, is now being boosted by a million-dollar advertising campaign.

Many magazines are publishing full-page pictures of the invention. The picture shows a handsome young man wearing a sari shirt of yellow check with a brown border and brown collar. A tall glass of frothy beer stands on the table in front. There is, of course, the inevitable oohing and aahing at him admiringly—a modern version of the Rubayat of Omar Khayyam.

The legend explains that the sari shirt is "the new masculine equivalent of women's at-home clothes for informal hot-weather entertaining." It stems, adds the legend, from the sari, the distinctive, draped dress worn by Hindu women and made of elaborately patterned silk or cotton.

Latest Shipment

All kinds of incense sticks: Three Roses, Gateway of India, Asokadhurbar, Soogandhi Rani, Chamili, Lata Mangashkar, Vasanti, etc.. Write for our pricelist. (We only keep Indian manufactured incense sticks.)

Green ginger 10d per lb. :	We pack our goods well before sailing
Green tumeric 1/3 per lb. :	
Amba Huldhi 1/3 per lb. :	We sell by C.O.D.
Garlics with big stems 1/3 per lb. :	

We import the following articles directly:
Scented Betel Nuts, Pawa, Mamra, Roasted Gram, and Many Household Goods

Our stuff is good and obtainable at low prices.

Write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS

(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

WOMEN IN NEW INDIA ARE LUCKY

By TAYA ZINKIN

(In a Broadcast Over All-India Radio)

WOMEN in India are lucky. They do not have to fight for a place in society like their Swiss sisters, for example, who still cannot vote; men in India are only too ready to give them a place of honour. This is because the Hindu woman occupies a God-given place. In the Hindu mythology the gods are always married and they are very much under the influence of their wives and some of the goddesses are even more important than the gods. The Mahabharata, which is the Hindu Bible, lays down that the wife is the root of human duty, wealth and desire, the root of salvation, because the wife is the sacred field in which the husband himself is born.

SO much for theory. But what about practice? To the outsider, the Hindu wife appears down-trodden. If she is old-fashioned, she will have to walk behind her husband, eat only after she has served him; she must never call him by his name or speak to him first. Even educated middle-aged wives will call their husbands "He" or father of so-and-so"; less educated women call their husband's attention by such expressions as 'Ajee' or 'Aeo.'

Yet, underneath all this apparent respect Indian women rule their men with a will of iron. But, when I say women, I do not necessarily mean the wife, it may be the mother, the eldest widowed sister. It will be the wife when she has become the senior-most woman in the household.

Equal Women

It is against this background of equal women that one must view the advance women have made since Independence. The father of the vote for women, of the reform of Hindu Law and of the launching of women on the political arena was Mahatma Gandhi. He was a fanatic suffragette and made the emancipation of women his main target, second only to the emancipation of the untouchables.

Gandhi insisted that women go to jail against the British, that they should be deprived of nothing, good or bad, which was the lot of the men. He insisted that widows be allowed to remarry, that women be given the same rights as men. It took time for the law to be changed, the more orthodox resented the change; but, about 3 years ago, Mr. Nehru finally got the Hindu Law reformed by a series of Acts.

As a result of these Acts, a Hindu can have only one wife; divorce is possible for both husband and wife on much the same grounds as in England,

women inherit a share of property with their brothers, widows have the right to the guardianship of their children and to a share of their husbands' inheritance, finally, to make women independent of their in-laws and their husbands, they have been given the right of a share of the parental home even during the life of their parents. This means that nobody can force a girl to marry against her will or to remain with her husband; from now on, there is always the paternal roof.

Ordinary Women

I do not have to tell you about India's more well-known women like Mme Pandit who was president of the General Assembly of the U.N., or Rajkumari Amrit Kaur, the ex-President of the W.H.O., or even of Mrs. Indira Gandhi, the Prime Minister's daughter who has become President of the Congress Party.

The women I want to tell you about are the more ordinary women, the women one meets around in Bombay, Delhi or Calcutta and who, though still very much the exception, numerically speaking, are going a very long way to transform India into a modern society or their example is being followed.

When I first came to India as a bride, I was 27; this was just after the war. In those days people made no bones about how lucky I had been to find a husband, so old. Today I have many friends who are in their middle and late twenties and are still unmarried, and nobody thinks it is scandalous, or even worth comment.

Amongst the educated urban middle and upper-middle class the marrying age for girls has gone up by perhaps 5 years in the last decade. This means a great deal in terms of the influence of the wife on the family. A girl of 25 or 26 who gets

married, has usually been to a college, she has a mind of her own. She is a better companion and the better bringer-up of children than the shy girl of 17 who married the first time an opportunity came her parents' way.

Higher Education

Women are taking to higher education like ducks to water and with education they are going in for jobs. Just before the war there were hardly any Indian women employed except as telephone operators, nurses and typists, and they were usually Anglo-Indian or Brahmin widows.

At the beginning of the war my husband recruited one girl assistant in the secretariat; there was quite a fight with establishment; they were afraid of the disrupting effect of a woman in the office. But nothing happened, on the contrary, more and more women got employed in Government offices and, as they were found efficient and reliable, their number keeps going up.

Women are no longer confined to Government offices either; they work in firms as accounts executives, production managers, labour welfare officers, demonstrators, clerks, architects and even factory managers. India's largest shipping company has a woman managing director, there are women in cotton mills running whole sections and, in Ahmedabad there is one woman who runs an entire textile mill all on her own.

Nobody Minds

Women architects have built buildings in Bombay, women economists are currently employed in teaching or research; there are even a few women administrators in the district and nobody minds any more if

a girl remains single, so long as she can look after herself.

Women in India were given political power at Independence, they have had the vote and most parties give them preference as candidates since everybody is keen to bring women out of the traditional modesty. There are women ministers or deputy ministers in every State, and there are women at the Centre, and women have a large say in the affairs of the Congress party. Besides the Congress president Mrs. Gandhi, there are several women on the party executive.

Gandhi gave women political freedom. Nehru gave them economic opportunity. It has been left to the women themselves to make the most of these gifts. And everyday, as more women got educated and become independent, they take fuller and fuller advantage of these gifts. Thus, a few years ago, when a girl got married she was expected to give up her job, unless her husband was too poor to make both ends meet.

No Criticism

Today, she will give up the job only if she prefers cooking and looking after the baby to her work. And there is nobody, not even the grandparents, to criticise the working wife and mother. Or, at least, if they do, their opinion does not count for much, since every day more and more women go out to work, any way, relatively more than would in the West, when the children are small, but this is because it is much easier to find someone to look after the home in India than in the West.

It is getting increasingly difficult to spot, in the bigger city, the respectful wife walking behind her husband, women are quick to adapt, quicker than men, and they have seized equality with both hands.

Cable & Tel Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co. (Pty.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue
DURBAN.

fifty years ago... February 1910

**NATAL INDIANS AT INDIA CONFERENCE :
BOMBAY COMMITTEE : PARSEE RUSTOMJEE
RELEASED: NO HELP FOR BAIL: RANGOON
VIEWS ON INDENTURED LABOUR**

THE Indian Opinion of Saturday, February 12, 1910 refers to the Conference of the Indian National Congress held at Lahore, commencing on December 27, 1909. This conference dealt with the Transvaal Indian question when on the third day of its proceedings the Hon. Mr. G. K. Gokhale moved a resolution referring to the struggle of the Indian people in the Transvaal. On that day two South African Indians addressed the Indian National Congress.

"Mr. C. R. Naidu of Natal said that he was specially delegated to represent the colonial-born Indians of South Africa. He himself was born in South Africa. Mr. Naidu urged upon his hearers to do their utmost to stop the recruiting of indentured labour for Natal. From his experience he knew that in many cases rigorous imprisonment was easier than serving during a five years' contract in Natal.

"Mr. Lutchman Panday of Natal called attention to the age limit restriction in the Government schools of Natal and said it was quite evident that a deliberate attempt was being made to crush Indian education out of existence."

THE Hon'ble Prof Gokhale, writing to Mr. Gandhi says: "We have just organised a small committee in Bombay to raise and remit funds to you in aid of the struggle and render you such other assistance as it may be in our power to give. The Aga Khan has accepted the chairmanship of this Committee. Mr. R. J. Tata will be vice-chairman and Mr. Jehangir Petit will be secretary. The remittances will be made by Mr. Jehangir Petit as they have been for some time past. It is proposed to issue a monthly bulletin about the Indian position in South Africa generally and in the Transvaal in particular, and Mr. Hormusji Wadya has kindly agreed to edit it (I.O. February 12, 1910.)"

OUR Johannesburg correspondent telegraphing on Thursday, says that Mr. Parsee Rustomjee was discharged that day, looking much reduced. He complains bitterly of the treatment by all officials except the Governor of the Gaol who, he says, was always attentive. The treatment was better after his removal from the Disphloof gaol to Johannesburg. He said that the Medical Officer was always inattentive and flippant in his remarks. Mr. Rustomjee received messages from Durban and elsewhere.—(I.O. February 12, 1910)

HITHERTO in urgent cases passive resisters have been bailed out from the passive resistance funds. It has been decided henceforth not to do so. Those who wish to be bailed out for business purposes, should be bailed out by their friends. Passive resistance cannot take note of business, expecting as it does every passive resister to be ready to face arrest or worse at any moment.

THE Indian Opinion, February 12, 1910, reports.

"Commenting on the report of the Commission on Indian Immigration into Natal, the Rangoon Gazette of December 22nd says:—

The position, therefore, is plainly this. The Indian is wanted as an indentured labourer till such time as the Colony has no need for him. He cannot make the Colony his home, nor is he to be allowed to rise above the status of a coolie as long as he is in the Colony. The Natal proposals seem to be at once businesslike and cruel, and considering all the humiliating conditions to which Indian emigrants of all classes are subjected in the whole of South Africa, and the estimation in which Colonists are pleased to hold them, the Government of India would be justified in stopping Indian emigration to Natal altogether. As for the Natal industries, they may be left to look after themselves."

Phone 835 6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS. . (PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS
HOUSE FOR KEEN CASH PRICES
33 West Street, JOHANNESBURG.

Invest your surplus MONEY IN PROPERTY OR first MORTGAGE BOND in Southern Rhodesia now. Restriction on transfer or money relaxed!

For PARTICULARS write to

Prag R. Vaghmaria

(F.B.I. — London)

44d, 13th Avenue

Telephone No. 60990, — BULAWAYO.

Reliable and honest service assured.

Books of all sorts, Indian, Ancient, Historical

JUST ARRIVED

Caravan	2/-
Indian Annual	7/6
Illustrated Weekly	2/-
How the Great Religions Began	3/6
Gandhi: His Life and Message for the World	3/6
The Religions of Man	5/6
Indians of America	5/6
The History of the World in 240 pages	5/6
Live without fear	3/6
The Way to Popularity and Personal Power	2/9
The Negro in American Culture	5/6
God's Wonderful World: a Song Book	5/6
Mohammedanism	5/6
Good Stories, Riddles and Jokes	4/9
Toasts and Speeches	4/9
Everybody's Letter Writer	4/9
How to Win Friends and Influence People	3/6

Obtainable from:

D. ROOPANAND BROS.

PUBLISHERS AND BOOKSELLERS

Phone 20707. (Est. 1932) P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

ઈન્ડિયન

ઓપિનિયન

મહાત્મા ગાંધીજીના હસ્તે સને ૧૯૦૩માં સ્થપાયું.

ભૂતપૂર્વ તંત્રી સ્વ. મણીલાલ ગાંધી

જ્યાં સત્ય છે ત્યાં જ્ઞાન—યુદ્ધ જ્ઞાન—ઉભ. જ્યાં સત્ય નથી ત્યાં યુદ્ધ જ્ઞાન નજર સંભવે. તેથી ઇશ્વર નામની સાથે ચિત્ત એટલે જ્ઞાન ચળકે યોગ્યતા છે. (મંમળ પ્રજ્ઞાત).

પુસ્તક ૫૮ મુ—અંક ૬

તા. ૧૨ ફેબ્રુવારી, ૧૯૬૦.

કુટુંબ નંકલ પે. ૪

સ્વતંત્ર ભારતમાં સ્ત્રીઓ નરીબદાર છે

એલ ઈન્ડિયા રેડિયો ઉપરથી શ્રી ટ્યા ઝીનકીનનો પ્રોડકાસ્ટ

હિંદમાં સ્ત્રીઓ નરીબદાર છે. તેમને પોતાની સ્વીસ લગિની એ જોએ હજી પણ મત આપી શકતાં નથી તેમણી જેમ લોકો પહોં નથી. હિંદમાં પુરુષો સ્ત્રીઓને ઉચ્ચ સ્થાન આપવા માટે હમેશાં તકવાર છે. એવું કારણ એ છે કે હિંદુ સ્ત્રી દેવી મનાય છે. હિંદુ પુરાણશાસ્ત્રમાં દેવો હમેશા પરણ્યા હોય છે અને તેઓ પતિની સત્તા નીચે હોય છે. વળી કોઈ દેવી તો દેવ કરતાં પણ ઉચ્ચ મનાય છે. હિંદુ ધર્મગ્રંથ મહાભારતમાં લખાયું છે કે સ્ત્રી એ ફરજ, ધન, ઇચ્છા અને સુકિતની મૂળ છે, કારણકે સ્ત્રીની પવિત્ર કૃપામાં પુરુષનો જન્મ થયો છે.

આટલું તો તર્ક થયું, પરંતુ આ અરજીનું શું બદલાવને હિંદુ-પતિ કમઘાતી લાગશે. તે એ જુના-જમાના ની હરી, તે તે પતિ પાછળ ચાલશે, તેમને પીરસ્યા પછી ખાશે, તેનાથી પતિનું નામ નહિ ધેવાય અને તેમની સાથે મેં બોલી વાતની સત્તામાં ન થાય. પરણેલી મધ્યમ વયની બહેલી પતિને પછ પતિને 'તમે' અથવા તો 'ફલાણાના બાપુજી' જેમ કહી ચોકારશે. એણે બહેલી પતિને 'અણ' અથવા તો 'અહો' કરીને બોલાવશે. આ સર્વ માન આપવા છતાં હિંદુ સ્ત્રી વર્ષ તેમના પુરુષોને બોખંડી નિશ્ચયથી કાણુમા રાખે છે. બ્યારે કું સ્ત્રી કું લારે તેને અર્થ પતિ નથી થવો, કદાચ માતા અથવા તો મોટી વિધવા બદેને પછ યાવ. આ પદે પતિને બારેબ પહેલ્યરી બ્યારે તે ધરમાં બધાનું મન છીની માનીતી થશે.

લાગી જે જુના-જમાનાના હતાં તેઓ જે વિરોધ કર્યો, પરંતુ ત્રણ વર્ષ ઉપર આ નહેરુએ હિંદુ-ધારામાં સુધારણા કરી કામશે બનાવ્યો. આ કાયદાથી હિંદુ પુરુષ એક જ પતિ કરી શકશે, છતાં એમ વિલાપત ની જેમ સ્ત્રી અને પુરુષ કરી શકશે, સ્ત્રીઓ પોતાના બાઇઓની સાથે મિલકતમાં ભાગીદાર થઈ શકશે, વિધવા એ પોતાના બાળકો મેળવી શકશે અને પતિની મિલકતના વારસદાર પણ બની શકશે. તેમના સાસરીયા વાળા થી બચવા સ્ત્રીઓ પોતાના પિતાજીને ધેર તેમના જીવતા કાયદેસરથી રહી શકશે. આનો અર્થ એ થયો કે યુવતીને જીવરહસતીથી ઠાક પરણાવી ન શકે કારણ પિતાના ધરનો આચરો તેને હોય છે.

મિત્રો એ જોએ મધ્યમ વયના અને કુંવારા છે, છતાં કોઈ ટીકો કે અરવા ફેલાવતું નથી. છેલ્લા કાયદામાં મધ્યમ અને ઉચ્ચ વર્ણના લોકોમાં પરણવાની ઉમર બીજા પાંચ વરસ વધી ગયાં છે. આ રીતે પતિનું કુંકું ઉપર સારી છાંપ હોય છે. ૨૫ કે ૨૬ વરસની જે યુવતી પરણે તે ઘણું—

પર કોલેજ ગયેલી હોય છે અને તેની સમજ સકિત તેણીની પોતાની હોય છે. વાલીઓને તક મળતા જે ૧૭ વર્ષની કન્યાઓને તેઓ પરણાવે છે તેના કરતા બહેલી યુવતી બાળ ઉંચેર વધારે સારી રીતે કરી શકે છે અને તે સારી સોજતી પણ હોય છે. (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૬)

શ્રી. કુમારપાણી

તા. ૪ જાન્યુઆરી ૧૯૬૦ને દિને શ્રી કુમારપાણી ૬૯ વર્ષમાં પ્રવેશી ચુક્યા હતા. ગાંધી-વિચાર ધારાના મહાન અધ્ય્યાઓના આ વર્ષ-માઠ ઉપર, બ્યારે સારા દેસમાં ગ્રામોલોમનું કાર્ય તેમથી ચાલી રહ્યું હતું અને મામડાના જુમિકીન મજુરોને માટે રોટીની વ્યવસ્થાને આદેશન, કરાઈ રહ્યું હતું, ત્યારે આપણે ધ્યાનમાં રાખવું જોઈતું હતું કે આ અંકિતએ આ બધી આવસ્થાઓમાં, તે ધ્યાનને સવોપરિ રચાન આપ્યું હતું.

પરંતુ આને ખેદ સાથે જણાવવું પડે છે કે આ અંકિત આને આપણી સમક્ષ પ્રેરણાનું મધુર સંગીત રેલાવવા માટે હાજર નથી શ્રી કુમારપાણી અવસાન ૩૦મી જાન્યુઆરીએ મદાસ જનરલ હરપીતાલમાં થયું. એમના અત્માને પ્રજી અમર યાતી અર્થે એજ ઇચ્છાએ કલમ જાલી મારી શકિત પ્રમાણે એમના જીવનની ૩૫ રેખા આપવા માટે અક્ષરદેહને મરોડ આપી—આ જ્ઞાનનંતે સજીવન કરવા માટે પ્રમાસ કરી રહ્યો છું.

ડૉ. રિકનર તેમના શિક્ષકોમાંના એક હતા વિલાપતમાં શ્રી કુમારપાણીએ 'પબ્લિક એકાઉન્ટન્ટ્સ' શિક્ષણ લીધું, અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે તેઓ અમેરીકા ગયા.

શ્રી કુમારપાણીનું મૂળ નામ જોસેફ કાનેલીપસ હતું. તેઓ તામીલ ક્રિશ્ચિયન કુટુંબમાંના હતાં. એમના પિતા કુટળ અધિકારી અને અનુયાયન પ્રિય અંકિત હતા. તેઓને પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં શિક્ષણ મેળવ્યું હતું. મદાસ ક્રિશ્ચિયન કોલેજના પ્રધાન-અધ્યાપક

ડૉ. રિકનર તેમના શિક્ષકોમાંના એક હતા વિલાપતમાં શ્રી કુમારપાણીએ 'પબ્લિક એકાઉન્ટન્ટ્સ' શિક્ષણ લીધું, અને ઉચ્ચ શિક્ષણ માટે તેઓ અમેરીકા ગયા. અમેરીકા મયા પછી તેઓ રાષ્ટ્રિય વિચારવાદી બન્યા—અને નામ બદલી તેઓ 'કુમારપા' કહેવાડાવવા લાગ્યા. સાથી તેઓ વિલાપત મયા અને લાંબી દેઠ પાઠા હ્યો. વિલાપતથી આખા બાદ તેઓ અબધના એક એકાઉન્ટન્ટ પેટીમાં કામ કરના લાગ્યા. આર પછી તેમણે પોતાની એક પેટી ખોલી. પરંતુ દેઠ લામણીને લઈ તેઓ પૂ. આધીજ પ્રત્યે આકર્ષીયા.

૧૯૨૯માં શ્રી કુમારપાણી પૂ. ગાંધીજી ને મળવા માટે સાબરમતી આશ્રમ મયા. આ જ્ઞતાંજ તેઓ ગાંધીજી (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૪૫)

આ પશ્ચાદ્ધુમિ ઉપરથી જ સ્વતંત્ર પછી સ્ત્રીઓ કેટલી આજળ વધી છે તેની વૃથના થઈ શકે સ્ત્રીઓને મતાધિકાર, હિંદુ-ધારામાં સુધારો અને રાજદારી શેત્રમાં સ્ત્રીઓને કપલાવનાર સ્ત્રી પ્રથમ માનવી તે માત્રા ગાંધીજી. અરુપ્થ વર્ષની સુકિત પછી સ્ત્રીઓને મતાધિકાર મેળવી સુકિત આપવું એ ગાંધીજીનું બીજું કાર્ય હતું. તે ઉપરાંત ગાંધીજીએ હાથ કરી કે સ્ત્રીઓને પુરુષોની જેમ બ્રિટિશ સામે દેઠ આને જીવું જોઈએ અને જે સાડે મા નાં દાંડે હોય તેને ઉપજોમ કરવો જોઈએ. તેમણે ધયાણુ પૂર્વક કહ્યું કે વિધવાઓને ફરી લગ્ન કરવાની રજા આપો, અને પુરુષો જેટલેજ હકકની માંબણી કરી કાયદાને બદલાતાં વાર

શ્રીમતી પંડીત જેઓ મુ એન.ની જનરલ એસેમ્બલીના પ્રમુખ હતાં, રાજકુમારી અમૃત કૌર જેઓ વીમ-જ્ઞ હેલ્થ એરજનાસેશનના જીવ પૂર્વના પ્રમુખ હતા, અથવા તો વડા પ્રધાનની પુત્રી શ્રીમતી ઇન્દીરા ગાંધી જેઓ ડેગેસ પક્ષના પ્રમુખ હતા, જેવી જાણીતી વ્યક્તિઓ વિષે મારે કંઈ કહેવાનું હોતું નથી. કું જેવી સ્ત્રીઓ વિષે કહેવા માયુ છું કે જેઓ મુંબઈ, દિલ્લી અથવા તો કલકત્તામાં ભેગામળી સમાજને સુધારી હોંદને સવોચ્ય રચાને બેસાડવા મગિ છે અથવા તેમના પમલાનું અનુસરણુ કરે છે. બ્યારે લગાઈ પછી કું પ્રથમ નવ વજુ તરીકે હિંદુસ્તાન આવી લારે મારી ઉમર ૨૭ વર્ષની હતી. તે વખતે લોકો કટાક્ષમાં કહેવા લાગ્યાં કે કું કેટલી નરીબદાર છું કે મને આનો ધરડો પતિ મળ્યો. આને મારી પાસે બધું

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૨ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૬૦.

ખુલ્લી અને શરમ વગરની હુંટકાટ

આ દેશમાં “પશ્ચિમાત્ય ક્રિસ્ચિયન સંસ્કૃતિ” ને રીતે કાયમ ધપાવી રહ્યું છે તેનો ઉલ્લેખ ઘણીવાર આ સમાચાર પત્રમાં આવ્યું છે. હિંદીઓ ને એક સદીથી અથવા બે ત્રણ પેઢીથી જ્યાં ઘર વસાવી રહેતાં હતાં ત્યાંથી તેઓને આજે કઠોરતાથી લાત મારી ઘર વગરના બનાવવામાં આવે છે. આ બધું ગૂંપ એરીયા એક્ટના આધારે થાય છે. ને લક્ષણ અને જરૂરથી આ દુઃખ પડી રહ્યું છે તેનાથી ગોરી-સમાચાર પત્ર ને એક વખત “વેર્ગોંગ એક્ટ” અને “ગૂંપ એરીયા એક્ટ”ના તરફેણમાં મોટો અવાજ કરતાં હતાં તેઓ પણ આજે હિંદી જનસમુહ માટે સહતની વિનંતી કરે છે.

તે છતાં આજે સરકાર જનસમુહનો અવાજ અને હિંદીઓના દુઃખની ચિંતા રાખ્યા વગર આગળ વધે જાય છે. કેટોમેનોર ને ગોરી વસાહત માટે મંજૂરી મળી છે. ડરબનની સુધરાઈએ કેટોમેનોરના અસુક ભાગનો હિંદીઓ માટે માંગણી કરી હતી. તેનો ખલનાયક તો ખરી રીતે ડરબનની સીટી કાઉન્સિલ છે.

છેલ્લા વિશ્વયુદ્ધ પછીના વર્ષોમાં ગોરી વસાહતમાં હિંદીઓના પ્રવેશની બાબતમાં ડરબન સીટી કાઉન્સિલે જે પગલાં લીધાં તે હરેક હિંદી નેતાઓ સ્પષ્ટપણે જાણે છે.

ડરબનનો પ્રતિનિધિ મંડળ તે વખતના મેયરની સાથે તરતજ કેપટાઉન પહોંચી અને જનરલ રમટસ પાસે “વેર્ગોંગ એક્ટ”ની કુહાડી મરાવી હતી. તે વખતની પહેલી પૂરૂમ કમીશને સાઉથ આફ્રીકાના હિંદીઓને ગોરી વસાહતમાં પ્રવેશ કરવાના આરોપથી સુકત કાઢી હતી આ સત્ય હકીકત જાણ્યા પછી તો આજે સીટી કાઉન્સિલ હિંદીઓને કેટોમેનોરની બાબતમાં જે મદદ કરવા માગે છે તે ભૂતપુર્વના યુના બલ્લની માફી માંગવા જેવું દેખાય છે. હાલની આ પરિસ્થિતિ માટે ડરબન સીટી કાઉન્સિલનો આટલો ભાગ હતો.

હિંદીઓ માટે કેળવણી નિરાશા છે, અને તે પણ મિલકત ગુમાવવાથી જ નહિ પરંતુ સક્રિય અને આત્માનો વિનાશ થવાથી. ગોરી સાઉથ આફ્રિકા જાહેર કરે છે કે તેઓ ક્રિસ્ચિયન ધર્મને અનુસરે છે અને પછી લગ્નકરી ઠાઠાગીરીની રીતે લાત વાપરે છે. એકમિલન કે વગર એકમિલને, કેમનવેલ્થ કે વગર કેમનવેલ્થ, વિવેકબયો વર્તન યા અવિવેકથી તેઓ કાયમ આગળ ધપાવી રહ્યાં છે.

આ દેશમાં હિંદીઓ પાસે કંઈ ખબરો નથી. જમીન જે થોડી ઘણી છે તે પણ આજે પડાવી લેવાય છે. ખીલ ઘણી રીતે હિંદીઓ અપમાનિત બની જીવમનો ભોગ બને છે. પ્રાયમિક કે હાઈ સ્કૂલમાં ઠાકરા માટે પુસ્તી જગ્યા નથી. નોકરીના ડરવાળ પણ બંધ છે તેઓનું અલણ પણ મર્યાદિત છે. તેઓ નાટાલની અંદર ગોંધાયા છે. છતાં તેઓ જીવવા પામે છે ત્યાં સુધી કે વડા પ્રધાનને ડરબનની અંદર ફેરવવા માટે નાટાલ પ્રાંતને તેમની મોટર ઉછીના લેવી પડી પરંતુ એક દિવસ એવો આવશે કે હિંદીઓ પોતાનો અવાજ કરવા માટે કંઈક કરવું પડશે, આ કંઈક મેળવવા માટે જ આજે દેશ પ્રયત્ન કરી રહ્યું છે.

સત્યાગ્રહની નીતિ

૧૯૦૮-નિબંધ-હરીશ્ચંદ્રમાં ઈનામ

લે. એમ. એસ. મોરીસ

(મયા અંકથી માણ)

૧૯૦૮ના જાન્યુઆરીમાં ત્યારે ટ્રાસવાલે સત્યાગ્રહ સર કર્યો હતો. ત્યારે ઇન્ડિયન ઓપિનિયને “સત્યાગ્રહની નીતિ વિષે નિબંધ હરીશ્ચંદ્રની યોજના કરી હતી આ માદ રાખવા જેવું છે કે પુ. આધીજની નેતાગીરી નીચે, અમાન્ય કાપદાનો બંધ પ્રથમ જ વખત યતો હતો ત્યાર નિબંધો મળ્યા તે રેવરન્ડ ને ને ડેકે સેન્ટ્રલ બેપટીસ્ટ ચર્ચના મીનીસ્ટરે તપાસ્યા. તેમાં એમ. એસ. મોરીસ, “બોન એ ર્પોર” મોલ્ટોને રોડ, કોલેરોન્ટ, કેપટાઉન ને ઈનામ મળ્યું તે નિબંધ આ નીચે અમે કરીએ છીએ

ઈસુ ખ્રીસ્તના જન્મથી પુર્વે ત્યાર રોકા ઉપર સેક્રેટીસ નામનો મહાન નીતિવાન પુરૂષ ત્રીસમા યજ્ઞ મયો તેની સમ્યાઇને લીધે તેને ધણા દુઃખનો શ્યા. તે વખતના ત્રીસમા રાજકર્તા એએ તેના ઉપર આથે-સના જીવાની એને ખત્રાડવાનો, તથા ત્રીસમા દેવતા એને ન માનવાનો આરોપ મુક્યો. અને તેના ઉપર મોટો કેસ ઉભો કર્યો તેનો વાક એટલો જ હતો કે તે પોતા ના અત કરજીના પવિત્ર દરમાન મુજબ વરતતો. ત્યારે તે જમાનામાં સોફા એ દરમાનને તેના નેટલી સારી રીતે પીઠાની સકતા નહિ સોફાટીસ જજી-વતો કે હુ ખોટું કહે તે મારો રૂઠ મને કપકા આપે છે, અને સાઈ કહે ને સાયું ખોલું તો તે મને શાખાથી આપે છે તે પોતાના જમાનાના લોભા કરના વધારે સમજી હતો તેની જુદી, સમ્યાઇ, અને ડહાપણ માટે તેને મોતની સજા થઈલી તેના એક મુરીદે એક વખત કહ્યું હતું કે “આવા નિરદોષ માણસને સજા કરવી એ કેટલું શરમ બરેકું!” પોતાને કુનીયાદારી રીતે જોતા લાભ થશે કે હાની થશે એ વાતનો તે કદી વિચાર લાવતો નહિ, અને મેધકા રીતે સત્ય શોધવાનું સોફાને કહેતો છતા આવા માણસ ની હાસી યજ, નોંઠા યજ, અને તેને કાપદાની સજા કરવામાં આવી તે વખતમાં અંત કરજીના દરમાનની કાષ બંધત મજાતી નહિ, અને હજી પણ હાલતા સુધરેલા રાજ્યોતમે સરકારી કાપદાઓ આમળ અત કરજીના દર-માનને કાષ લેખામાં લેવાતુ નથી. પણ એક મહાન પુરૂષ કહી મયો છે કે સોફેટીસ તે ડાબામાં ડાબો માણસ હતો તેના જવાબમાં સોફેટીસે જજી-વ્યુ કે “ખીલ માણસો પોતાને યાની માને છે; ત્યારે ખરૂં યાન મને જ છે; કેમકે હું જાણું છું કે મને કાષ યાન નથી”

કાપદાની સામે પ્રોટેસ્ટ તરીકે ચારી નિક કુ ખા જીવણુ તેનું જ નામ સત્યાગ્રહ. ઇસુએ જજી-વ્યુ છે કે “પાપથી દુર રહો” સેક્રેટીસે પાપ થી દુર રહેવાની ખાતર એર પીધું

હતું. ખેટો કરીને એક ખીલે વિદાન માણસ યજ મયો. તેણે કહ્યું છે કે : “ખરો નીતિવાન, સદ્ગુણી, અને ઈ-સારી માણસ તેને કહેવો કે જે ખરેખર તેવો જ હોય; ખીલની નજર માં પોતાને ગુણવાન બતાવવાને માત્રો હોય તેને તેવો નહિ કહી શકાય. તેવા માણસની આપણે અપકીર્તી કરીએ, તથા તેનું અધું એ ખીનવી લઈએ તો પણ તેનું સન્માનપણું નહિ ઊડાવી શકીએ તે કદી નહાઈ કામ ન કરે તો પણ આપણે તેનાપર નીચપણનો આરોપ મુકીએ, તો સોનું આમમાં તવાઇને યજકે તેમ તેના સદ્ગુણ જળકરે. તેની નીંઠા કરીએ, તેને પલ્લીએ, કંમાળ દયામાં મુકીએ, દુઃખ દષ્ટએ, કે ધાતકી રીતે તેનાપર જીલમ ગુળરી એ છતા પણ તે માણસ કદી પોતાની દરબને તલશે નહિ. બલે ને સામે આવી મોત તેને ધુરકાવતું હોય છતા તે નો દરબમાં અડમ જ રહેશે તેને મોટો પાપીઈ કહીએ, છતાં તે તો ધર્મોતમાં રહેશે. ખારો કે આવા ખુદાઇ માણસને કાગેથી મારીએ, કોરડાથી કટકાવીએ, જીલમ તમે છુટીએ, સાક જાથી ખાધીએ, અને ખીધાએથી બોકીએ છતાં તે માણસ તો સદાંપ નિષ્કાપીજ રહેવાનો.”

આ રાખો ઇસુના આવવા અખાઉ. ત્રણ સદકા પુર્વે વિદાન ખેટોએ લખ્યા છે. તેણે સત્યાગ્રહની જે જમાપ્યા છે. તેણે તેને ખુદાઇ આવેલ ખતાવે છે. “દુરબનને બલે ને વધા સુખના સાધનો હોય છતા તે કુ ખી જ છે; સન્માન ત્યારે તરફ સંકોટથી યેરાયેલો હોય છતા તેને દુઃખ થવું જ નથી; મુંજવણુ આવી પડે તો પણ સન્માન કદી નિરાસ થતો નથી; જીલમ સહન કરવા છતાં તે હંમત દારતો નથી; કુ ખના દરિયામાં નાખ્યા છતાં તે તરીને ખહાર નીકળી શકે છે.”

(અધુરું)

નોંધ: અમારા મયા અંકમાં પા. ૧-૧-૦ ને અંકુલાલ બમવાન ફટીપોટ' તરફથી બેટ મળી હતી તે કરતુરખા અધી યાળા માટે હતી તેની નોંધ લેશો.

સર પુરૂષોત્તમદાસ ઠાકોરદાસની

જીવન ઝરમર

(મયા અંકથી ચાલુ)

૧૯૫૬ના આમરટમાં પહેલું વિશ્વ યુદ્ધ દાદી નીકળ્યું અને હિંદની રાજ દારી અને આર્થિક બાબતો પર તેની વિચિત્ર અસર થઈ. ૧૯૦૬ના મોલે-ચિન્નો મુદ્દાને આભ્યા. ૨૮ નવેમ્બર ૧૯૦૮ની ફરખારી નજીરાતને ૧૯૧૬ના ઈન્ડીઆ એક્ટથી ફેરવવી પડી. યુદ્ધને કારણે પરદેશી માલ આવતો મધ્ય થયો અને તે કારણે દેશી વેપારી અને શારી તક મળી. ખાસ કરીને રૂઢિઓના વેપાર ઘણો ઘાટો લાગ્યો. ખીબ વેપારીઓની જેમ પુરૂષોત્તમ દાસને પણ સારી તક સાપડી.

મોલે મુદ્દારાને કારણે ૧૯૧૬માં પુરૂષોત્તમદાસ મુબાઇની લેજિસ્લેટીવ કોલેજ-સીલમાં નિમણાવ્યા. તે વખતના ગવર્નર લોડ વેલિંગ્ટન કોલેજના પ્રમુખ હતા કુલેજ સભા સંબંધે અને અહીં ઘણા કામ લાગ્યા. યોરાક નહેરુ અને ખીબ જીવન જરૂર ની ઝીંજે વિષે પુરૂષોત્તમદાસ પ્રભાષણ શુભ રીતે સિદ્ધિમતથી માહિતી આપતા. વિશ્વયુદ્ધને અંતે મુબાઇ પાણી/કુલેજમાં સપડાયા. પુરૂષોત્તમદાસને પાણી મુબાઇ પ્રાંતના કુલેજ સભિતના મંત્રી અને ખલનચી નીમવાના આવ્યા.

સરકાર નિયુક્ત હોવા છતાં પુરૂષોત્તમ દાસ ધણીવાર રવતંત્રપણે મત આપતા, અને ધણીવાર સરકારી રીતરસમોની ટીકા પણ કરતા, અને પોતાની વાક-છટાથી સભામાં સ્વેચ્છાપણે પ્રાચુ પૂરતા. પોતાને સારી રીતે રસ અને ઝાંખ હોય એવા જ વિષયો પર તેઓ મોક્ષતા અને તે વિષયો પર પણ અભાસી રતિથી સ પુણીપણે માહિતી સમર બન્યા પછી જ મોક્ષતા. અગ્લા પાલી-મેન્ટરિયનની રીતે તેઓ પોતે જે વિષય ન જણતા હોય તે પર કદી પ્રશ્ન પૂછતા નહીં.

તે સમયમાં પ્રમતિવાદી હિંદીઓએ પણ ઠેવો ફાંબો આપ્યો હતો તે આ-કુલિંક પંચવર્ષિય મોબનાના જમાના માં જાણવું રસિક થઈ પડે છે. નહીં એના પટનું નિરીક્ષણ (સર્વે) કરી નહેરો બાષવાનો દરાવ પુરૂષોત્તમદાસે ૧૯૧૬માં મુકયો હતો જે કે અત્યાર ના વિવિધલક્ષી વિકાસના જમાનામાં આ દરાવ એક નમ્ર સુચન જેવો લાગે, અને છતાં ‘‘ઇરિગેશન અને પબ્લીક વર્ક્સ ડીપાર્ટમેન્ટ’’ જેના હાથમાં હતું તે મા. બેચાઈ કટીસે અર્ચને બોબ થઈ જાય એ બાના હેઠળ તે દરાવ નો વિરોધ થયો

છતાં પણ પુરૂષોત્તમદાસના દરાવે

અહીં જનસમાજમાં જનશ્રુતિ આણી અને સભાને રસિક ચર્ચા પુરી પાડી. હિંદી નોન આશીરીયલ સભ્યોએ પણ ઠેકા આપ્યો અને એટલે તરખાટ મચાવી મુકયો કે પ્રમુખે (તે સમયના ગવર્નર) પુરૂષોત્તમદાસને દરાવ પાણે ખેંચી લેવા વિનંતિ કરી

૧૯૧૮માં લોડ વિલિંગ્ટન પછી આવનાર સર બેચાઈ લોહને કહ્યું કે: ‘‘માનનીય સભ્યે કુલેજ સભામાં ધણું સુંદર કામ કરેલું છે અને આ વિષય પરલેનો તેમને હસાક પણ દું સમજાયું છું, પરંતુ શારી સરકારને પણ કામો કરવામાં ડેટલેક મુશીબતો છે. તેને ખીબ પણ ડેટલાક હાથ ધરેલા કામો પુરા કરવાના છે. તેથી

દારા યર થયેલી રવતંત્રતા-સમ્રમમાં ઝુકી પડ્યા આ વખતના આદોલન ની અસર તેમના ઉપર ખુબ હાદી પડી આ આદોલનની મુખ્ય આવ સ્થકતા પુરી પાડવા માટે શ્રી કુમારપાણી ‘ખેમ ઇન્ડિયા’ના સંપાદક થયા. આ રીતે કુમારપાણીએ પત્રકાર જીવનની શરૂઆત કરી. તેમના હલમથી સસાર ને મોટે સંદેશો અપાયો-એ અર્થ યાત્રીય સંદેશ-તે ન્યાય અને પ્રેમનું રવરથ પ્રતીક હતું.

આ અસાધારણ વ્યક્તિની ખુબી એ હતી કે તેઓ ‘શાંતિના દુત’ પણ હતા. જ્યારે ભારતમાં રવતંત્ર-સમામ ની શરૂઆત થઈ ત્યારે તેઓ મુરોપમાં શાંતિના મહેસ પહેંચાડતા હતા. ‘વાર રેજરટ્સ ઇન્ટરનેશનલ’માં પણ શ્રી કુમારપાણી એ જાપણ આપુ હતું. આ વર્ષે ‘વાર રેજરટ્સ ઇન્ટરનેશનલ’ ની આગામી બેઠક માધી પ્રામમાં થવાની છે.

૧૯૫૧માં ચીન ગયેલી સહબાવના -મંડળના તેઓ સભ્ય હતાં. ૧૯૫૨-૫૩માં તેઓ રશીયા ગયા. આજે જ્યારે આપણે રશીયાના કાવંકર્તાઓની સાથે સપર્ક વધારવા મધ્યમણ કરીએ છીએ ત્યારે એ નહિ બુલુબુ નોઈએ કે તેની શરૂઆત શ્રી કુમારપાણીએ કર્યું હતું રશીયાના લોહો પંચ એ મંતવ્ય ઉપર આવ્યા કે તેઓ ‘બક્ષ અર્થ-વ્યવસ્થા’ની જગ્યાએ ‘રક્ષ અર્થ-વ્યવસ્થા’ના પોષક હતા.

જે લોહોએ શ્રી કુમારપાણીનું દર્શન

માનનીય સભ્યને વિનંતી કરૂં છું કે તેઓ દરાવ પાછો ખેંચી લે.’’

પુરૂષોત્તમદાસે જોયુ કે વાતાવરણ જમાવવાનો, જનશ્રુતિ આણવાનો અને સરકારનું ધ્યાન દારવાનો હેતુ સિદ્ધ થઈ ગયો છે. તેથી તેમણે તે વખત પુરનો દરાવ ખેંચી લઈ સંતોષ માણ્યો

સર બેચાઈ લોહના જવાબમાં તેમણે કહ્યું, ‘‘મને લાગે છે કે આવી બાબતોમાં સરકારી નીતિ થોડીક ધીમી છે. છતાં પણ આપના હાથમાં અત્યારે ડેટલાક કામો છે અને તે પુરા કરવા ના છે એમ આપ કહો છો તેા દું અત્યારને તબક્કે જવિધવની વિચારણા માટે દરાવ મુક્તવી રાખું છું અને હાથ ધરેલા કામો પુરા થયા માંદ આ કામ હાથમાં લેવામાં આવશે એમ માનું છું’’ સભ્યોની સંમતિથી દરાવ વિધિસર મુક્તવી રાખવામાં આવ્યો. આ ચર્ચાથી સરકારી સભ્યોએ પુરૂષોત્તમદાસની જુરસાબરી દશીલોની નોબ લીધી - (અધુરું)

શ્રી કુમારપાણી

(પહેલા પાનાનું અનુસંધાન)

‘આંધી નિરોહન’માં કયું હશે તેઓને તેમણે શાંતિપ્રિય રજાવણું પ્રદર્શન આલમારીઓમાં વ્યવસ્થિત ગોઠવેલાં પુસ્તકો ઉપરથી થઈ હશે. શ્રી કુમારપાણીને વ્યવસ્થિત કાવંની પ્રણલિકા ખુબ પસંદ હતી. તેઓના પુસ્તકાલય ઉપરથી જોનો ખ્યાલ ‘આંધી-નિરોહન’ ગયેલા માનવાને પડી હશે.

મનવાડી, વધોમા આ તપસ્વીનું આયું જીવન શાંતિનું જીવન હતું. આ તપસ્વીએ મહેલ અને વિલાસનો લ્યાગ કરી ઝું પડીમા રહેવાનું શરૂ કર્યું ઝું પડીમાં રહી તેઓ ઝું પડીમા રહેવા યાગાની સેવા કરવા લાગ્યા. તેઓ જો હચ્છા કરતે તો રહેવા માટે મોહુ આલીયાન મકાન પ્રાપ્ત કરતે, પરંતુ તેને બદલે તેઓએ ઝું પડી પસંદ કરી.

માધીજની ઇચ્છાથી કુમારપાણીએ પ્રામોલોગી પરતુઓ બનાવવાની શરૂઆત કરી. મનવાડીમાં ધાન-કૂટાવવાનું કાવં શરૂ કર્યું. આનાથી બેકાર વ્યક્તિઓને રોજ મજે છે અને મોબન તું પોષક તબવોના નાચ પણ નથી ચતો. આના પછી તેમની ધાની ફેરવવાનું શરૂ થયું. એવી રીતે લોકો ને શરામતી જગ્યાએ નીરો પીવાતું શીખવાડ્યુ નીરોએ ખજુરના અને ખજુરીના કડવું રસ છે. એનાથી શરીરનું બહારણ સશક્ત અને છે.

પૂ. માધીજીએ કહ્યું કે મામડાની બેકાર વરતુઓને સુપૂપેમ કરવું જોઈએ, શ્રી કુમારપાણીએ ગામડાની રેશા-વાળી વિનિમ ચીએની સહાયતા

થી લોહોને કામળ બનાવતા શીખવાડ્યા. કમ્પોરટ ખાતરમાંથી નીકળતી ગેસથી એવો પ્રયોગ કર્યો કે એ સળગી શકે. અને એક જાતની માટીથી સાણું પણ બનાવતાં તે ઉપરાંત અખાલ તેલોમાંથી પણ સાણું બનાવતાં લોહોને શીખવાડ્યાં માટીના નવી જાતના વાસણું પણ બનાવવાની શોધ કરી.

આ બધાને અખતરો તેઓએ આબમમાં શરૂ કરી બતાવ્યું. આમાં મદદ કરવા માટે તેઓએ પોતાના સહયોગી અને શિક્ષણ-શાસ્ત્રી શ્રી જી. રામચન્દ્રને મનવાડી બોલાવ્યા.

આ દિવસોના કઠિન કાવંની અસર તેમના શરીર ઉપર પડી. આ સિવાય ૧૯૩૧થી ૧૯૪૫ સુધીમાં તેઓ ચાર વાર જેલ-ખાત્રા કરી આવ્યાં હતાં. આથી શ્રી કુમારપાણી હાથ ધસડપ્રેશર ના ભોમ બન્યા. ડોકટરો એ શાંતિમય જીવન પસાર કરવાનું કહ્યું. આથી તેઓ પત્રક આશ્રમ રહેવા ગયા.

શ્રી કુમારપાણીએ જોયુ કે આપણી અર્થ વ્યવસ્થાનો મુખ્ય આધાર ખેતી છે અને પ્રામોલોગીને ખેતી ઉપર આધાર છે. તેથી જ હિસાનેની મદદ ની આશાથી તેઓ પત્રક બપા. પરંતુ ત્યાં પણ તબીબત સારી ન રહી ઉઠવી વધુ નમડી, એથી તેઓ પાછા આધિ-નિરોહન ગયા.

ખ્યાલ માધીજી વિચારખારા વાળી વ્યક્તિઓ સિદ્ધાંતવાદી હતા. તેમનું મુખ્ય કાવં મરીઓની સેવા કરવાનું હતું. આ સાચા રવરથના પ્રતીક શ્રી કુમારપાણી હતા તેમના ગળામાં જે ‘કોસ’ હતા તેનું પાલન તેઓ હશેમાં કરતા. તેમણા હમંએ તેમને ઉપદેશ આપ્યો કે ‘‘ઇશ્વર અને તમારા પડોસીઓ ઉપર પ્રેમ રાખો’’ ૧૯૪૫ માં જેલની અંદર કુમારપાણીએ ‘પ્રૌકિટસ ઈન્ડ પ્રીસિપ્ટસ’ નામની ચોપડી લખી આ પુસ્તકની પ્રસ્તાવના લખવાનું જ્યારે પૂ. માધીજીએ લીધું ત્યારે તેમણે લખ્યુ ‘‘આ કાષ્ટરેના પ્રત્યેનું એવું કલિકારી દિષ્ટિ કોષુ છે, જેમાં કાષ્ટરને ઇશ્વરના એક માનનીય પુત્રના રૂપમાં માનવામાં આવ્યાં છે.’’

જ્યારે માધીજીએ કુમારપાણીને ‘ડોક્ટર જોર ડીવીનીટી’ કહ્યા ત્યારે તેમણે આપણા મનની વાત કહી દીધી. તે ઉપરાંત કુમારપાણીને ‘ડોક્ટર જોહ વિલેન ઇસ્ટરીન’ પણ લોહો કહેતાં.

જેમ આજે આપણને જેમના કાવં ની મધુર સ્મૃતિ માં આવે છે તેમ હમેશા માંદ રહે તેા સાઈ જેમના કુંખે અવસાનથી દેશના પ્રામોલોગીને જે મોટી મોટ પડી છે તે પુરાઈ એમ નથી

હું પ્રતો! જેમના આત્માને શાંતિ આપો!

—પુધ્પ,

પ્રજસત્તાકદિનનો ઠેરઠેર ઉત્સવ

સમો પ્રજસત્તાક દિન પાટનનરમાં ભારે લખ્મતા અને દખાભાથી ઉજવાયો હતો. રાષ્ટ્રપતિએ સરખ દબોની દખાભાબરી કવાયત પ્રસંગે તેમની સલામી ડીલી હતી. નામરીકાએ પ્રચંડ સરખસો કાઢયાં હતાં અને અન્ય સારૂતિક ઉત્સવો યપા હતા.

સરખ સોનાએ ચાર કલાક સુધી લખખમ છ માહલના ઘોરી મામ' પર કવાયત કરી હતી અને લખખમ વીસ લાખ માનવીએ તે નિહાળી હતી.

રાજપાખ પર સલામીવિધિ ડરખીપાન ને કવાયત ઘણ તે પાંચ લાખ માનવી એ નિહાળી હતી અને તેમા રથીપાના પ્રમુખ વોરોશિસેવ, નેપાળના વડા પ્રધાન ડોહરાલા, સિક્કિમના મહારાજ કુમાર અને વડા પ્રધાન નહેરુનો સમાવેશ યાપ છે.

સાને રાષ્ટ્રપતિ ભવનમા રાષ્ટ્રપતિએ 'એટ હોમ'નો કાપકમ યોજવો હતો અને તેમા પાટનમગ ખાતેના વિરેથી દોદેદારે સહિત અનેક અતિથિએએ દાબરી આપી હતી.

રાત્રે રાષ્ટ્રપતિ ભવન અને અન્ય સરકારી મકાને તમા જાહેર રથોના પર ઝગલગતી રોસની ઘણ હતી અને તેને જોવા માટે માનવમહેરામણ ઉભરવો હતો.

આપી જ કવાયતો ઉત્સવો અને રોસની રાખયના પાટનનરમાં ઘણ હતી અને રાખયના વડાએએ સલામી ડીલી હતી.

પેકીંગમાં ઉત્સવ

પેકિંગ: અત્રે પેકિંગ દોટલમા યોગ્યેલા જોલન સમારંભમાં ૫૦૦ અતિથિએએ દાબરી આપી હતી અને તેમા અતિથિવિરોધ તરીકે ઘીની વડા પ્રધાન શી માહિ એન લાઇ તમા વિરેથ પ્રધાન શી યેન યી હતા. માહિએ તેમની પત્ની સાથે ભારતીય ઝેલચીએની સાદીથી જલન પત્નીએ સાથે હસતા યુખે છપી. ંડાવી હતી આ પહેલા તેમજે ભારતની અને ઘીનની પ્રજ વચ્ચે મૈત્રી વધે એવો યુજોઝા-દર્ક 'ટોસ્ટ' ફળેનો પ્યાલો ઉખડી તમા વડા પ્રધાન શી નહેરુના આરોગ્ય માટેની વાછના કાખવતો 'ટોસ્ટ' કાદર કયો હતો.

એથ્યુમિનિયમનું ઉત્પાદન માટે ભારતને અમેરિકી સહકાર

અમેરિકી એવમી ખાતાએ જાહેર ક્યું છે કે અમેરિકીના આપાત-નિકાસ મેને ભારત અને અમેરિકાના એક સયુક્ત સાહસને પહેલીખવાર ભોન આપવાનું મેજુર ક્યું છે.

આ ભોન ૧ ક્રોડ ૩૬ લાખ ડોલર ની હ અને તે છ ડી. બિરલા એસોસિયેટસ તમા અમેરિકાના ફેસર એથ્યુમીનમ ડીમીકલ કોર્પોરેશનના ભારત ભોતના સંયુક્ત સાહસથી સર્લમેલી ફોદુરતાન એથ્યુમીનમ ડીમેલી લીને આપવાની છે.

જાહેરાત અવુકાર ૧ ક્રોડ ૩૦ લાખ ડોલરનું વરાણુ નવા પલાન્ટ માટે જોહતા સાખન સરંભમ તમા સર્વોસો માટેનો વિરેથી ફૂડીયામણનો લખખમ આપો અય જોખવશે ૧૯૫૮ મા આપાત નિકાસ મેને કે ભારત સરકારને દોદ ક્રોડ ડોલરનું ધીરાણુ કરેલું તે પછી પહેલીખ વાર એ મેને કે ભારતમાં ધીરાણુ કયે છે.

નવા પલાન્ટમા વાર્ષિક ૨૦,૦૦૦ મેટ્રિક ટન એથ્યુમીનમનું ઉત્પાદન યશે અને તેની રધાપના ઉત્તર પ્રદેશના રીદાનમાં યશે.

ભોન ૧૯૬૪થી સર ધતાં દસ વર્ષના માળામાં વારપાહ કરવાની છે.

આ પહેલાં એન યીએ પોતાના પ્રવચનમાં જણાવ્યું કે ઘીની અને ભારતીય પ્રજ વચ્ચે માદ મૈત્રી છે. નીરીક્ષકો અને સીમા કખમાને ઉત્સેખ અખાવે છે તેવો ઉત્સેખ કરતાં તેમજે કઈ કે છતિદાસ દારા ઉતરી આવેલા ડેટલાક પ્રમો આપણા મે રશે વચ્ચે છે એ સત્ય છે. પરંતુ યાતિમય સહઅસ્તિતવના પંચથીધનું પાલન કરવાનું હોઇ, યાતિમય અને મૈત્રીબરી વાટાઘાટી દારા ખને દેશો વચ્ચેના કોઇ પજ પ્રમનું સમાધાન યજ યકે તેમ છે. અત્યારે યાહીવાહીએ અને પ્રત્યાધાતીએ ભાખફોડ અને ભારત અને ઘીન વચ્ચેના સંબધોમાં વિશ્વવાદ ંરવાની તમામ પદતિએ અપનાવી રલા છે તેવા ટાજે આપજે ભારત અને ઘીનની ગેત્રીને વધુ મહત્વ આપજુ જોઇએ અને ખને પ્રભની ગેત્રી જળવવાનું માણુ રાખવું જોઇએ. એ આપણી ખને પ્રભના જ નહિ પરંતુ એથીપાની પ્રજ અને વિશ્વયાતિ ના હિતમાં છે સમારંભમાં કાપવાકે ભારતીય માજે ક્રેફેસ ડી કલમપહી એ (પાયસારથી દાલમાં વિલ્કી હોવાયો) અતિથિ તરીકે દાબરી આપી હતી

શી કલમપહીએ જણાવ્યું કે ભારતે વિશ્વની તંબલિ દળવી કરવાના પ્રપતો આણુ રાખ્યા છે. ખધા જ રાષ્ટ્રો પ્રવે પુર્વમક રાખ્યા વિના અમે પ્રત્યેક અંતરરાષ્ટ્રીય પ્રમને રખનાતમક અને સહકારની ભાવના સાથે હાખ ધરવાનો પ્રપલ કયો છે.

મુખબનો ઉત્સવ

મુખબ: યરચાઇના યર અને યોધમિયાથી ઉત્સવનો આરંભ યયે. પ્રખાતફેરીએ નીઠણ અને ખવખવદનો યોળખાં. રાખમાગો ને મકાને રાષ્ટ્ર ખવખેથી યજખારાયા હતા. જેરટના વાહોને પર ખવને ફરખાં.

કરંચીમાં ઉજવણી

કરંચી: ભારતીય હાખ કખીસતર

સ્વતંત્ર ભારતમાં સીએ નરશીખદાર છે

(પહેલાં પાનાનું અવુસંધાન)

સીએ વધુ ડેળવણી માટે આજળ વખતા જાય છે અને પછી નોકરી માટે પજુ જાય છે. લગાઇ પહેલા હોદી સીએ ભાગ્યેજ નોકરી કરતી જ્યોતી, અને ને યોડાં ટેલીશન ઝોપરેટર, નસ' કે ટાઇપીસ્ટ તરીકે કામ કરતા તેઓ એન્ગ્લો ઇન્ડીયન કે ઘાલખુ વિશ્વવાએ હતા.

લગાઇની યરઆતમા મારા પતિએ એક દુકખાને નોકરીએ રાખી તેને લીધે ખુજ ઉદાર્યોહ યયે. ઝોરીસમાં સી કામ કરે તેના સહવાસનો તેમજે ડર હતો પરંતુ કંઈ યજુ નહિ, સરકારે તેમની કુશળતાને લાઇ વધુને વધુ સીએને નોકરીએ રાખવા માડી-હવે તે સીએ ફવળ સરકારી ખાતા માખ કામ નથી કરતા, પરંતુ પેદીએ માં હિથાખી કારકુન, યોલોનિક મેનેજર, અચુર સખની ઝોરીસમાં, કારકુન, યિલ્પી અને કારખાનાના મેનેજર તરીકે પજુ કામ કરે છે.

હોંદની મોદામાં મોડી વાહજુ ક પત્ની માં એક સી મેનેજમ ડીરેક્ટર છે, ખિસીની અંદર સીએ અચુક આખા ભાગને સંભાળે છે, અને અમદાવાદમા એક સી આખી કાપકની મિલ યલાલે છે. સી યિલ્પીએએ મુખબની અંદર આખા મકાનો ધધાખ્યા છે સી અમ'શાએએ ડેળવણી આપે છે અને યોડીકે સી છલામાં વહિવટ પજુ કરે છે આથી કોઇ કન્યા યા પુવતી કુવરી રહે તે કોઇ કંઈ કહેવું નથી,

શી રાજેખર દખાને સ્વામત સમારંભ યોજવો હતો. એ પ્રસંગે ઇન્ડિયા હાલિસના નવા મકાનનું ઉદ્ઘાટન પજુ યજુ હરું તેમાં પાકી.ના વિરેથ પ્રધાન શી કાદિર સહિત દબરો અતિથિએએ દાબરી આપી હતી.

કુરુજેવનો સંદેશો

મોસ્કો ઉત્સવ પ્રસંગે અખિન'દન પાહવતા વડા પ્રધાન શી કુરુજેવ ભારત અને રથીપાના અવુટ સંબધો' અને નિકટના સહકાર પર ભાર કુકયો છે.

એટલું કે તેપોતાની જાતને સામયી એ. હોંદમાં સીએને સ્વતંત્રતા પછી રાખદારી સતા આપવામાં આગ્રી હતી. તેમને મતો પજુ ખુખ મળે છે નેથી તેઓ ખદાર આખી આજળ વધી મકે. સીએ પ્રધાન અને નાયબ પ્રધાન તરીકે દરેક પ્રાંતમા છે, મખમ્સ સરકારમાં સી પ્રધાનો છે. કોલેસ પક્ષમાં સીએનું જોર સાફ છે. કોલેસ ની ખધારધીપ સખીતીમા પજુ ધણી સીએ છે.

માંધીએએ સીએને રાખદારી સ્વ-તંત્રતા આપી. જનજેએ તેમને આર્થિક તક આપી આનાથી સીએ વધુ આજળ વધે એવી આશા છે. જેમ જેમ સીએ વધુ ડેળવણી પાખતાં જાય છે, તેમ તેમ વધુ તક લેતાં જાય છે. યોડાં વર્ષો ઉપર ન્યારે સી પરજ્યતી ત્યારે તે જો પતિ ન કમાઇ યકતો હોય ત્યારે જ કામ કરતી. આને એવી રિધતિ છે કે જો સી રાખવાનું અને ખાળ ઉજેરનું કામ પસંદ કરે ત્યારેજ નોકરી જોડી દેશે. આને વધુ ને વધુ સીએ કોઇની પરવા રાખના વિના કારે જાય છે. પખિમના દેશો કરતા હોંદમાં, ધરના ખાળો અને ધર સંભાળવાનું સહેલું છે. આને મોદા યહેરમાં સીને પોતાના પતિ પાછળ યાલતાં જોવુ અધકું ઘણ પડે છે. આને સીએ કડખી છે, તેઓ સંજોગોને ખનને હારે કડખી લેતા થીખમાં છે.

માસ્ટર ખધસ' (મી.) લીમીટેડ

અવ જતનાં નાયબન, રેકમી તેમજ સુતરાઇ કાપડ, સીએ ખાજો અને પુરશે માટે ઉત્તમ જતના યુલન જર્સી, પુલોવર, કારડીમનસ અને જખ્યાએ માટે-સુડીક, ખાખસ, બ્યેન્ડસ, યોલ્સ; તેખીનસ વિગેરે.
ફેકે જાતના માહ માટે તપાસ કરવા બહામખુ,
33 વેસ્ટ સ્ટ્રીક,
ફોન : ૮૩૫-૬૪૮૬ - યોલ્સ ૧૫૪૯.

માનવજાતિનો તરણોપાય : ગાંધીવાદ

ગાંધીવાદ અને સામજિકવાદને એકબીજા સાથે ભેળવી દેવા એ વિચાર-સરળીના યુગવાદાનું ચિહ્ન છે. આ અર્થે આપણે શોકુંક નવું ચિંતન કરીશું તો તે ચોક્કસ જ હશે સમાજવાદ અને સામજિકવાદ એ બંને સામે નિષ્ફળતા પુરકી રહી છે. સામજિકવાદ ન્યાય સરળ થયો છે, આં રાજ્યની સરકારના સારીમાં એની સમાવિષ્ટિ થઈ છે. પશ્ચિમ યુરોપ કે ન્યાય સમાજવાદને સરળતા મળી છે આં તેણે તેનો આદર્શવાદ યુગાવ્યો છે અને તે માત્ર સંસદીય કે કાનુની સિદ્ધાંતના સ્વરૂપનો સમાજવાદ બની ગયો છે. આમ ઢીસા અને સંસદીય પદ્ધતિ એ બંને પદ્ધતિઓ નિષ્ફળ નીવડી છે. આ અંગ્રેજોમાં અને ગાંધીવાદ ત્રીજી વિદ્યુત જલ્યાપ છે. આ વિદ્યુતમાં અર્થસિક સામુદાયિક સિદ્ધાંત દ્વારા ક્રાંતિ થાય છે. વિનોબા બાવેલા જુદાન આદિલનમાં આ ત્રીજા પાત્રનું ઉદ્ભવ ઉદાહરણ નભરે પડે છે. જુદાન આદિલનમાં ઢીસાને સ્થાન નથી. અને સાથે જ કાનુન દ્વારા ક્રાંતિ કરવામાં તેને અડકા નથી. વિનોબા જનજાગૃતિ દ્વારા જાગૃતિની પુનર્વહેંચણી કરવા માગે છે. જનતાએ સ્વેચ્છાએ જાગૃતિ આપ્યા બાદ જ તેને વિધિસરત્ત્વ સ્વરૂપ આપવા કાનુન પાછળથી આવે છે. જુદાન આદિલન અંગે એક એવી ટીકા થાય છે કે જાગૃતિની બીજા મામલાથી જુદી સમસ્યાને પ્રશ્ન ઉદાહરણો નથી અને તેથી જાગૃતિની સ્વેચ્છાથી માટે કામદો જરૂરી છે. આમાં મનક તે એ છે કે આ વિચારને ક્રાંતિકારી વિચાર તરીકે બેખાવાય છે. પરંતુ કાનુનથી ક્રાંતિ કરી શકાતી નથી એ અનુભવસિદ્ધ વાત છે. સાચી ક્રાંતિ જીવનમુદ્યોમાંની ક્રાંતિ છે. કાંઈ કાનુન જીવનના મુદ્યોની ક્રાંતિ કરી શકતો નથી. પ્રજાજીવન માં ક્રાંતિ થવા બાદ જ એ ક્રાંતિનું પ્રતિબીંબ કાનુનમાં પાડી શકાય.

લેખક : શ્રી જમખંડરા નારાયણ

આજ કારણસર સાચા ગાંધીવાદી વિનોબાને ખારાએ-કાનુનો દ્વારા ક્રાંતિ કરવાની વાતમાં વિશ્વાસ નથી. તેઓ કહે છે કે લોકો પોતે સમજીને આપસ મા જાગૃતિની પુનર્વહેંચણી કરે. આ માટે તેઓ અને તેમના સાથીઓ જનમાનસ અને જનહૃદયમાં પહોંચી કરવાનું કામ કરી રહ્યા છે. કામદો માનસિક હૃદયનું પરિવર્તન કરી શકતો નથી. આવી ક્રાંતિમાં લાગુનારા સમય વિશે શંકા ઉદાહરણ છે. અહીં એમ કહી શકાય કે ગાંધીજીએ રાષ્ટ્રીય આઝાદી માટે જે ક્રાંતિ પેદા કરી એને અન્ય રાષ્ટ્રોમાં ચલેલી ક્રાંતિઓની સાથે સરખાવીએ તો-ક્રાંતિ સમય લાગશે નથી. વિનોબાની ક્રાંતિને પણ જે જડપી સહજતા મળી છે એ ઇતિહાસમાં અનન્ય છે.

પ્રજાસમાજવાદી પક્ષમાં મોટા ભાગ ના લોકો કાનુન દ્વારા સમાજવાદની સ્થાપના કરવાની પશ્ચિમી પદ્ધતિને અનુસરવા માગે છે. અને એટલા જ માટે રાજકીય પદ્ધતિઓ અને સત્તા માટેની સાદમારીમાં તેમને પડવું પડે છે. મોટા ભાગના સમાજવાદી આગેવાનો માને છે કે એકવાર સત્તા કબજે કર્યા બાદ જ આપણે કાનુન અને રાજ્યની સત્તા દ્વારા સમાજવાદ સ્થાપી શકીશું આપણે જે સામાજિક ક્રાંતિના આ કાનુની સ્વરૂપનો જ આગ્રહ રાખીશું તો અને શંકા નથી કે પશ્ચિમ ના સમાજવાદીઓની જેમ જ જુદી બ્રજણ પાછળ દોડવા નેવો પાટ આપણો પણ થવાનો છે. ગાંધીવાદ સત્તા કબજે કરવાનો આગ્રહ સેવતો નથી કે તે રાજ્યની સત્તા પર આધાર રાખતો નથી. પરંતુ તે સીધો જનતા

સમક્ષ પહેંચીને જનતાને તેના જીવન માં ક્રાંતિ કરવામાં મદદ કરે છે અને એ રીતે તે સમાજના જીવનમાં ક્રાંતિ ની ચેતના પેદા કરે છે. એકવાર જનજાગૃતિ પેદા થશે કે તરત જ રાજ્ય ની સત્તાનો ટોળો તેને મળી જ રહેશે. એ સ્પષ્ટ રીતે સમજાવે જવું જોઈએ કે આ રીતે ગાંધીવાદી પદ્ધતિ પક્ષ અને વર્ગના ચોક્કસોની ધણી આગળ નીકળે છે. કારણ કે એનો ઉદ્દેશ તમામ પક્ષોના અને વર્ગોના સર્વોચ્ચ જોઈએ છે એ પક્ષોના હોય તો ક્રાંતિ કરવાનો છે. સમાજવાદ એક વર્ગને બીજા પર વિજયી બનાવી ને વર્ગોની નાણુદી ઇચ્છે છે જે કંઈક અત્યાચાર લાગે છે. ગાંધીવાદ તમામ વર્ગોના સુખે જ રી વર્ગોની નાણુદી ઇચ્છે છે જેથી બાદમાં કાંઈ મતભેદ જ ન રહે

સમાજવાદનું આખરી ધ્યેય વર્ગ-વિચ્છિન સમાજની સ્થાપના કરવાનું છે, પરંતુ તે આ માટે રાજ્યને સર્વસત્તાવીય બનાવવા માગે છે અને એ રીતે સામાજિક ક્રાંતિને આપોઆપ રાજ્યના પદ્ધતિ પર આધારીત કરે છે ગાંધી

વાદ સામાજિક પ્રગતિ માટે રાજ્ય પર આજામાં આજો આધાર રાખે છે. આ રીતે રાજ્યવિચ્છિન સમાજનો પ્રારંભ થાય છે. આ કારણસર ગાંધીવાદની પદ્ધતિઓનું ઉદ્ભવ ચિંતન કરવાનો મારો અનુરોધ છે. દાખલા તરીકે સમાજવાદી વર્તુળોમાં સત્યાગ્રહ એક ફેશન થઈ પડી છે. પરંતુ સત્યાગ્રહ દ્વારા જે આપણે યુક્ત, સમાન અને સારા સમાજનું સર્જન કરવાના ધ્યેય પર પહોંચવું હોય અને આતરકલક ટાળવો હોય તો આપણે તેને સારી રીતે સમજવો પડશે. સત્યાગ્રહ હૃદય પરિવર્તનની શક્યતાની અહાના પાયા પર રચાયેલો હોવો જોઈએ. વ્યક્તિગત સત્યાગ્રહી કદાચ તેના વિરોધીનો હૃદય પટ્ટો કરવામાં નિષ્ફળ નીકળે, પરંતુ તેથી તેની અહાની એ નિષ્ફળતા નથી. એ એની અત્ર નિષ્ફળતા છે આ રીતનો સત્યાગ્રહ વિખવાદી કે વર્ગ વિચારી સ્વરૂપનો ન થાય. એની અસર તમામ પક્ષો અને વર્ગો પર પડે છે. સત્યાગ્રહી માટે કદાચ આ આદર્શ પર પહોંચવાનું શક્ય નહિ હોય, પરંતુ આમાં મદદવની વાત એ છે કે એણે એ આદર્શને સમજવો જોઈએ અને એની સિદ્ધિ માટે નિષ્ઠાપૂર્વક કામ કરવું જોઈએ.

એન સી. સી. કેડેટોને વડા પ્રધાન નહેરૂની 'લાલ-બત્તી

નવી દિલ્હી:— એન. સી. સી.ના ભારતભરમાંથી આવેલા. કેડેટોની રેલી સમક્ષ બાપજી કરવા થી જવાહરલાલ નહેરૂએ કહ્યું હતું કે ભય અને આજસ પ્રગતિ ના ઇતુઓ છે. યુવાનોએ એને સંપુર્ણ લાભ કરવો જોઈએ નહિ તો દેશ નષ્ટગો પડશે.

વ્યક્ત કરી કહ્યું કે ચારીરિક તાલીમ પણ અભ્યાસ નેટકું જ મદદરવની છે. એન. સી. સી.ની વિદ્યાર્થીનીઓને સમોધી તેમણે કહ્યું કે ભારતની જુવાન પેઢી આમળ આવતી નીકળે છે તે જોઈને અને સતોપ થાય છે.

આદર્શ વાદની જરૂરત

મુખ્ય યુનીવર્સિટીની કેન્વેન્શન હોલમાં 'અમેરીકા અને વિશ્વ રાજ્ય-નીતિ' ઉપર બાપજી કરતાં પ્રા. લેરનરે કહ્યું કે "આને વિશ્વ સામે જે પ્રશ્નો પડ્યા થયા છે તેનો ઉકેલ માટે પુરો વીલસન, પ્રેસીડેન્ટ રૂઝવેલ્ટ અને મહાત્મા ગાંધીજી જેવાના લોકચારી ક્રાંતિકારી આદર્શોની જરૂરત છે વધુમાં તેઓએ કહ્યું કે પરપરાથી આલી આવતી સત્તાની ઇચ્છા, ક્રાંતિ અને સદાચાર પણ વિશ્વમાં યોગ્ય વર્ગ સ્થાપવા નિષ્ફળ નિવડ્યા છે. આજુ બોલનાર પ્રા. લેરનર અમેરીકા ના શિક્ષણચારી લેખક અને જરના-લીસ્ટ છે.

પો. બો. ૫૩૬૦ -- -- ટેલીફોન ૩૩-૫૬૨૦
 ટેલીગ્રાફ એડ્રેસ : "અમતદો"
અમત બ્રધર્સ (પ્રો) લી.
 ૧૪ કોર્ટ રોડ,
 એ હા ની સ્ ધ મં.
 હોલસેલ અને રીટર્નલ અર્ગન્ટ અને ઇમ્પોર્ટર્સ
 ખાસ કરીને અમેરિકા ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ કોસ્ટરી,
 આમાં નાંખવાના જાત જાતના ડેસી તેલો
 રેટનબેસ રેડીક, પીત્તળના અને એલ્યુમીનમના
 વાસણો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંધીઓ-
 ટેરમોઇડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજા
 અનેક ડેસી બીજા શીકાચત
 બાવથી મળશે.

ગુલામી યુગનું આફ્રીકા

લેખક : શ્રીચુત પ્રાણશંકર જોશી

(ગતાર્કથી ચાલુ)

યુરોપીય દેશોમાં ગુલામી વેપાર બંધ કરાવનાર સૌપ્રથમ દેશ 'સ્પેન્માર્ક' હતો. એ પછી યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સે ૧૮૦૪ માં અને ઈંગ્લેન્ડે ૧૮૦૭માં એ નાબુદ કર્યો હતો. છતાં જે ૧૮૪૭ સુધી તે આસ્થા હતો ઇતિહાસકારો કહે છે કે ૭૦ થી ૮૦ હજાર હબ્સીઓને દર વર્ષે વિદેશમાં ગુલામો તરીકે મોકલવામાં આવ્યા હતા.

એ સમયે યુરોપ અને એશિયામાં પણ ગુલામી ચાલતી હતી પણ તે આફ્રિકા જેવી નિષ્કુર અને પાશ્વરી નહોતી સત્તરમી સદીમાં મિસરના મુસ્લીમ રાજાઓ યુરોપમાંથી હજારો ગોરામ ગુલામો ખરીદતા અને તેમને નાઇલની તલેટીમાં, પેલેસ્ટાઇનમાં કે સીરીયામાં રાખતા. ૧૬૬૭માં ડચ ભોંટા ઇન્ડોનેશીયામાંથી મહાય ગુલામોને દક્ષિણ આફ્રિકામાં ધાવેલા. ત્યાં

ના કાયને "ખર્મકામ" તરીકે વર્ણવ્યું હતું! કારણ કે એ કાય દ્વારા ગુલામોને ઇસુખર્મનું સુધામૃત પીવાની તક મળતી હતી. યાજ્ઞાના કૈટલાક પાઠ્ય પુસ્તકોમાં પણ ૧૬૦૦ સુધી કૈટલાક હબ્સી દેશોની વેદાશ "હાયી-દાત, યાહમના પીર્જા અને ગુલામો" મળ્યાવાઈ છે.

ઈસ્લામી યુગમાં પણ ઘણા ગુલામો હતા. પણ મહમદ પયગમ્બર સાહેબે ગુલામો પ્રત્યે સહવર્તનની હિમાયત કરી હતી. મોટે ભાગે ગુલામોનું ધર્મોત્તર ન કરાવતું તેમ જ ચુકત ગુલામોને સપુર્ણ સ્વતંત્રતા મળતી. આ ઉપરાંત ગુલામ કી જો પોતાના માલિકને સંતતિદાન કરે તો તેને ચુકિત મળતી

એગિપ્તીનિયા અને સુધાનમાંથી આને પણ ગુલામી મઠ દરો કે કેમ, એ પ્રશ્ન છે. જ્યારે ગુલામી પ્રથા નાબુદ કરવાના આદેશોને યુરોપ અને અમેરીકામાં ચર ધર્મા હતા ત્યારે એગિપ્તીનિયામાં ઇસુખર્મોએ ગુલામો પનાવવામાં આવતા હતા. એ દેશની રંજભુમિ પર નાબુદ કરવાના ઘણા નાટકો જલવાઈ ગયા. પણ પહેલા મહાયુદ્ધ સુધી કોઈ દાવ સંકળ થયો ન હતો. સમ્રાટ મેનીલેકે મુસ્લીમ-ગુલામ વેપારીઓને અકુશમાં રાખવા કરમ્બાન કહેલું. પણ રાજ્યને પ્રત્યેક વેચાવેલા ગુલામ ઠીક ચાર પાંચ રૂપિયા મળતા એટલે ગુલામી વેપાર અટક્યો નહિ. પણ વીસમી સદીનું પહેલું મહાયુદ્ધ પૂર્વે યુદ્ધ એ અરસામાં ૧૯૧૮ની

સાતમી નવવેઅરે ગુલામીનો વેપાર રદ કરવાનું કરમ્બાન સમ્રાટી મેનિલેકે કહેલું. આનું જે અસરકારક પરિણામ ન આવ્યું ગુલામીનો વેપાર જરા ઘટ્યો પણ ગુલામી ટકી રહી આમ છતાં મ રાષ્ટ્રસભે એગિપ્તીનીયાને પોતાનું અભ્ય પનાવ્યું. ૧૯૨૩થી ૧૯૩૧ સુધી આ ગુલામી દુર કરવાની રોજ ના ઘડવા માટે નિષ્ણાતો રોકાયા એક કમીશને તો એગિપ્તીનિયાની ટ્રેકિયત માન્ય રાખી અને જલ્જાઓ કે "સામાન્ય રીતે ગુલામો કુ ખી નથી. સામાન્ય ચુકિત કુ:ખદ પરિણામો લાવશે" રાષ્ટ્રસભે આ કમીશનને અહેવાલ સંપુર્ણ રીતે પ્રગટ-પણ ન કર્યો, ૧૯૨૫ સુધી એગિપ્તીનિયામાં હજારો ગુલામો વેચાયા હતા અને મ એ દેશમાં આજામાં જોજા પચાસ લાખ ગુલામો હશે એમ માનવામાં આવે છે!

સુધાનને ઇતિહાસ પણ ગુલામીના વેપાર નેડે સંકળાયેલો છે. ત્યાં એક હાયીદાંતથી ત્રણ ગુલામો ખરીદી શકાતા. સુધાનના એ વિસ્થામ છે. ઉત્તરનો સુધાની અરબી ભાષા બોલે છે દક્ષિણમાં હબ્સી ભાષાએ જોલાય છે. ઉત્તર સુધાનના વઢકો આને પણ દક્ષિણ સુધાનના લોકોને ગુલામ લેએ છે. આમણીસમી સદીમાં યુદ્ધવિખ્ય સુધાનના સુલતાને મિયુર નામે એક પરાજિત રાજા પાસે ખીજ ખીજ વરતુ એ નેડે એક હજાર યુવાન અગિ-ગુલામોની માગણી ચે કરી હતી! ગુલામીના વેપારથી સુલતાનને ખૂમ હમાણી થતી. આ ઘણામાં સક્રિય રસ લેતા પ્રતિષ્ઠિત અજેબે ગુલામી

પ્રતિપક્ષ સંરથાઓને સંબળાવતા કે બહારના દેશોની ગુલામી દુર કરવા જતા પહેલા આપણે કોલસાની ખાણો માં કામ કરતા પોતાના જ ગોરામ લાઇઓની માતના દુર કરવા પ્રયાસ કરવા ઘટે ખોટીજ મવનર્ રાઈને તેો રાજદ્વારી હેતુ સાધવા ખાતર જાહેર રીતે રદ થયેલી ગુલામી પ્રથાને પાછી સુધાનમાં સજીવન કરી હતી અને મિસરમાં નબ્લરકેડ રાખેલા ગુલામ રાજા એમિરને સુધાનનું સુલતાનપદ આપવા તઈવારી દાખવી હતી.

ગુલામ હબ્સીઓએ અમેરિકામાં વસ્તી પછી ચુકિત માટે તીવ્ર જંખનો કરી ન હતી કે આદોલનો ચર ધર્મા નહોતા, તેઓ સદા મ યાત અને સતુષ્ટ હતા, એમ કૈટલાક ગોરા ઇતિ-હાસકારો કહે છે, પણ સત્ય એથી ણુકુ જ હતું ૧૫૨૨ થી ૧૮૯૫ સુધીમાં હબ્સી ગુલામોએ સાડગ્રીસ વાર બળવો જમાવ્યાના દાખલાઓ મળી આવ્યા છે. આ બળવાઓએ ગુલામી વેપાર કરનારાઓને જબરાવી દીધા હતા. લોખંડી હાથે એ બળ-વાઓ દબાવી દેવાયા હતા

ડુનીયા જરમાથી ગુલામી દુર કરવા ના આદોલનની ધ્રેરણા ફ્રેન્ચ ક્રાંતિએ જ આપી પ્રળમાં જેવી ભાવના જળી કે "સાચો ધર્મ ગુલામીને કદીચે ટેકો ન આપી શકે. પરમાત્માને ઘેર માનવ માનવ વચ્ચે એદ ન જ હોઈ શકે માટે ગુલામીને ચુકિત મૂળવી જ નોઈએ."

ગુલામી નાબુદ કરવા જતા રવાબલિક રીતે ઇંગ્લેન્ડને કૈટલાક રવાઈ તરનોનો પ્રચંડ વિરોધ સહન કરવો પડ્યો. દક્ષિણ આફ્રિકામાં તેને ડચ પ્રળની યતુતા વહોરી લેરી પડી, પણ અમે-રીકા સરખું ખાતર-ચુદ તેને ન જોવું પડ્યું યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સના ભોંટાએ ગુલામીના પ્રમનો હયો રમ્યુમ્બાન પર કર્યો. કૈટલાક મહાયુદ્ધોએ આતમ-ખલિદાન પણ આપ્યા. એ રીતે અમે-રીકન ક્રાંતિએ પણ માનવત્રેમના ઇતિ હાસમાં ગણનાપાત્ર શણે આપ્યો છે. (અખુર)

રોતલ સુરત નથી ગમતી

નવી દિલ્હી : એન. સી. સી અને એ સી સી. ના ડેડેટોની રેલીને સંબોધતા ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરુએ જણાવ્યું હતું કે મને ખાળકો બહુ મમે છે. પરવુ એવા ખાળકો કે જે હસ ગુપ ચહેરાના હોય અને જે ચેતન અને ઇત્સાહથી તરવરતા હોય

હુ તમને એ રપટપણે જણાવી દેવા માગું છું કે મને રોતલ સુરતો ગમતી નથી. તમે જે હસરો તો ડુનીયા તમારી સાથે હસશે, પણ જે તમે રડશે તો તમે એકલા જ રડશે. એટલે કેવી રીતે હમેય આનંદ અને કોયાશીલ રહેવું એજ શીખી લેને,

હિસ્સારમાં સંરક્ષણ મંત્રીનું પ્રવચન

હિસ્સાર તા. ૯ ફેબ્રુઆરી.

ભારતના સંરક્ષણ પ્રધાન શ્રી વી. કે કૃષ્ણમેનને આને જહી જલ્જાઓ હતું કે અમે યીન સંખિત દેકે રાષ્ટ્ર સાથે ગેત્રીભરી રીતે રહેવા માગીએ છીએ, પણ જેઓ આમારો વિનાશ સર્જવા માગે છે એની સાથે અમે કોઈ પણ પ્રકારની સમજુતી પર આવી ન શકીએ.

ભારતની સરહદ નવ હજાર માઈલ લાખી છે જેમાંથી એ થી ત્રણ હજારે માઈલની સરહદ યીન સાથે એકસરખી છે લોકોના અતિમ ભુદ સુધી એ સરહદનું રક્ષણ કરવાની ભારતના દેકે નાગરિકની પવિત્ર દુરબ છે. સંરક્ષણ નો પ્રશ્ન એ કાઈ એકસો પ્રશ્ન નથી, પણ એને સમખ, સંજોગે અવુસાર વિચારવાનો છે. આપણે એક જ માતા

ના ખાળકો હોવાથી કાસ્મીરથી માંડીને ડેપ-કેમિરિન સુધીની આપણી સર-હદોનું સંરક્ષણ કરવાનો આપણો વિચિણાધિકાર છે આ અંગે મોટી સંખ્યામાં લોકોને પ્રારથિક ક્રેન્ધામાં જોડાવનું જલ્જાવવામાં આવશે એનું જલ્જાવીને એમણે એનો અને લોક-સહાયક સેના ઇમિરનોને ખ્વાસ આ પ્યો હતો,

દલાર્દલામાંનો ખબલો કલકત્તાની એકમાં

દલાર્દલામાં એ સામ્યવાદી યીની આક્રમણ પહેલા ટીમેટથી મોકલેલા સેનાને કલકત્તાની એકમાં જમા કર્યું છે. ૧૯૫૨માં આક્રમણ પહેલા ટીમેટ માંથી કૈટલાયે ખચ્ચર ઉપર સેનાના પાટા બહાર મોકલાયા હતા સીક્રેટીમ વું રાજવાની અંગતોકમાં આ સેનાનું છુપાવેલું હતું અથે મકિને વહેલી સવારના ટૂક મારફતે અંગતોકથી એ સેનાનું ખસેડાણુ હતું અને પછી નજીક ના વિમાની મથકથી કલકત્તા એ સેનાનું પહોંચ્યું એની કુખ કોંમત હજુ જલ્જાવા મળી નથી.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

મુરતી જમણના અમે સ્પેસલીસ્ટ છીએ.

શી કોપીટનની અંત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોટેસીયાના કોઈ પણ જાતના ઠાંદેરે કુલમે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ક્રીટ વર્કશીપ.

કેપીટન્સ બાલકની હોટેલ

(ધી કેનર્ન મીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના પુણાપર - ઠરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ રેલીઆમ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફરૂટ

આડુ, લસણ બબર ભાવ, નારીએળ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

ડુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુક્રીપર બબર ભાવ, પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપૂરી અને ચેવલી પાન બબર ભાવ, પોસ્ટલ બંદ. વારકોટ ગોલ શી ૧૦-૬ લાખી અને રહેવેર વારકોટ શી ૧૧-૧ ૩૩૩
રોટેસીયા, ન્યાસાસેન્ડ અને બલબન કોંગોના બોરદરો ૯૫૨ પુરઈ
ખાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ ક્લાની ગોલબંધ

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

પુકકોપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
ઈન્ડિયાન અવર ડુનીયાના કોઈ પણ જાતની હવાઈ ઈરલાઈ અવર જમીન માટે મુસાફરી કરવા પર બહા અમારી મારફતે પ્રકોચ કરો
૯૬૧, માત્ર, ચારી, ફ્રાન્કફર્ટ, અસ્ત્રાહાત, ખ્યેરવાહાલ, વિજેરેના વીમા અમે
હવાના આપીએ છીએ

ઈન્ડિયાન એરવે, પરસનલ ટેલર, હિસાબના મોપડા લખાવવા ફેવન્યુ સ્વીચર-સ
સર્વિસે ક વેપારના લાયસેન્સો પાસપોર્ટ તેમજ ઇમીગ્રેશનને લખવી
નામતોમા કઈ પણ ફી લીધા વિના અમે સફલ સલાહ આપીએ છીએ.
નેસનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ આસ્ટ્રેલીયા અને થાઈલાંધ
ઈન્સ્યુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ

Office:
9 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Phone: 339033,
Johannesburg.

Residence:
52 Patidar Mansion,
13 Kort Street,
Phone: 330816,
Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેલક્રમ સુદ, ડાઉન્ટોનસુદ સુદ, વેડફોબ, હેરેસીઝ એસ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ડેસ્ક, પુક કેસ, ટેબલ, તાંબ ઠીકાપત બાબે ખરીદી શકશો. ભલે પધારી લાભ લેવા શુકરો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને ઠીચન હરેસર—

૨ હમારી દેખરેખ નીચે તર્કવાર પાય છે તેનો રોડા હમેશાં તર્કવાર રહે છે. માત્ર રોડા બાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP. J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2626.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ!

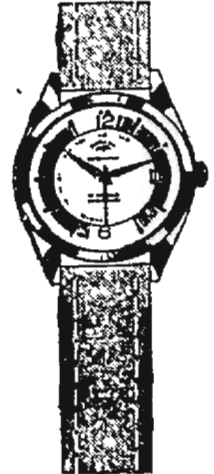
સીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડિયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોહરી
- * લેડો
- * રૂસર

વિજેરે દરેક ભાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોનાં શર્ટ સુટ, પાયજમા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન: ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.

૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, બેહાનીસબર્ગ.

બી-આઈ

મુખ્ય કરાંચી અને ઇસ્ટ
આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે
મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીથર કરંજ રહમી ફ્રેઝ્યુઆરી ૧૯૬૦ના આપૂરો અને કરાંચી થઈ મુખ્ય જવા પમી માર્ચ ૧૯૬૦ના ઉપરશે.

મુખ્ય અથવા કરાંચીનું બાહું.

ફર્સ્ટ ક્લાસ	એક	બોયારક	વખર	પા. ૬૨-૦-૦
સેકન્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૧૦-૧૫-૦
થર્ડ ક્લાસ	"	"	"	પા. ૩૧-૧૦-૦

બોર્ડીનરી	રૂપરૂપીયલ
નોન-વેલ્ટેરીયન	પા. ૫-૫-૦
વેલ્ટેરીયન	પા. ૪-૧૦-૦
નોન-વેલ્ટેરીયન	પા. ૧૦-૧૬-૦
વેલ્ટેરીયન	પા. ૧૦-૧૦-૦

વધુ માહિતી માટે મળો મા લખો:

શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)

૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, ઠરબન.

રેલીફોન: ૨૦૪૩૨ — રેલીઆઈક એડ્રેસ "કરામત."